

Belgische Senaat

Gewone Zitting 2000-2001

2-91

Plenaire vergaderingen
Donderdag 1 februari 2001

Ochtendvergadering

Handelingen

Sénat de Belgique

Session ordinaire 2000-2001

Annales

Séances plénières
Jeudi 1er février 2001

Séance du matin

2-91

De **Handelingen** bevatten de integrale tekst van de redevoeringen in de oorspronkelijke taal. Deze tekst werd goedgekeurd door de sprekers. De vertaling – *cursief gedrukt* – verschijnt onder de verantwoordelijkheid van de dienst Verslaggeving. Van lange uiteenzettingen is de vertaling een samenvatting.

De nummering bestaat uit het volgnummer van de legislatuur sinds de hervorming van de Senaat in 1995, het volgnummer van de vergadering en de paginering.

Voor bestellingen van Handelingen en Vragen en Antwoorden van Kamer en Senaat:
Dienst Publicaties Kamer van volksvertegenwoordigers, Natieplein 2 te 1008 Brussel, tel. 02/549.81.95 of 549.81.58.

Deze publicaties zijn gratis beschikbaar op de websites van Senaat en Kamer:
www.senate.be   www.dekamer.be

Afkortingen - Abréviations

AGALEV	Anders Gaan Leven
CVP	Christelijke Volkspartij
ECOLO	Écologistes
PRL-FDF-MCC	Parti Réformateur Libéral – Front Démocratique des Francophones – Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	Parti Socialiste
PSC	Parti Social Chrétien
SP	Socialistische Partij
VL. BLOK	Vlaams Blok
VLD	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU-ID	Volksunie-ID21

Les **Annales** contiennent le texte intégral des discours dans la langue originale. Ce texte a été approuvé par les orateurs.

Les traductions – *imprimées en italique* – sont publiées sous la responsabilité du service des Comptes rendus. Pour les interventions longues, la traduction est un résumé.

La pagination mentionne le numéro de la législature depuis la réforme du Sénat en 1995, le numéro de la séance et enfin la pagination proprement dite.

Pour toute commande des Annales et des Questions et Réponses du Sénat et de la Chambre des représentants: Service des Publications de la Chambre des représentants, Place de la Nation 2 à 1008 Bruxelles, tél. 02/549.81.95 ou 549.81.58.

Ces publications sont disponibles gratuitement sur les sites Internet du Sénat et de la Chambre:
www.senate.be   www.lachambre.be

Inhoudsopgave

Vraag om uitleg van de heer Michel Barbeaux aan de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen over «de invoering van verlof vóór het pensioen voor het personeel van de ministeries van niveau 3 en 4» (nr. 2-319)	4
Vraag om uitleg van mevrouw Iris Van Riet aan de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen over «de genderdimensie binnen het Copernicusplan» (nr. 2-307)	7
Vraag om uitleg van de heer Michel Barbeaux aan de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen over «het afschaffen van de examenagenda van het VWS» (nr. 2-332)	12
Vraag om uitleg van de heer Theo Kelchtermans aan de minister van Landbouw en Middenstand en aan de eerste minister over «het chippen van paarden» (nr. 2-308)	15
Berichten van verhindering	22

Sommaire

Demande d'explications de M. Michel Barbeaux au ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration sur «l'introduction d'un congé préalable à la pension en faveur d'agents des ministères qui sont titulaires des grades classés dans les niveaux 3 et 4» (n° 2-319)	4
Demande d'explications de Mme Iris Van Riet au ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration sur «la dimension du genre dans le plan Copernic» (n° 2-307)	7
Demande d'explications de M. Michel Barbeaux au ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration sur «la suppression de l'agenda des examens du SPR» (n° 2-332)	12
Demande d'explications de M. Theo Kelchtermans au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes et au premier ministre sur «le marquage de chevaux par une puce» (n° 2-308)	15
Excusés	22

Voorzitter: de heer Jean-Marie Happart, ondervoorzitter

(De vergadering wordt geopend om 10.45 uur.)

Vraag om uitleg van de heer Michel Barbeaux aan de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen over «de invoering van verlof vóór het pensioen voor het personeel van de ministeries van niveau 3 en 4» (nr. 2-319)

De heer Michel Barbeaux (PSC). – In de tweede helft van 2000 werd in de verschillende federale ministeries een voorontwerp van koninklijk besluit verspreid met betrekking tot de invoering van verlof vóór het pensioen voor het personeel van niveau 3 en 4 van de ministeries.

Dit voorontwerp heeft betrekking op de ambtenaren van niveau 3 en 4 van het federale overheidsapparaat, die in 2000 de leeftijd van ten minste 55 jaar hebben bereikt. Zij krijgen de gelegenheid een onherroepbaar verlof vóór het pensioen aan te vragen, voor een duur van maximum vijf jaar. De ambtenaar die gebruik maakt van deze regeling, wordt ambtshalve gepensioneerd zodra hij de leeftijd van zestig jaar bereikt. Dit voorontwerp werd op grote schaal verspreid en er werd ook in de pers gewag van gemaakt.

Volgens het voorontwerp moet dit verlof worden gelijkgesteld aan een periode van dienstactiviteit gedurende dewelke de ambtenaar zijn recht op bevordering behoudt in de weddeschaal waartoe hij vóór het begin van het verlof behoorde. De ambtenaar zou 70% moeten ontvangen van zijn laatste wedde in actieve dienst.

Deze maatregel moest op 1 januari 2001 van kracht worden.

Mijnheer de minister, graag had ik van u vernomen of de regering een beslissing heeft genomen over deze aangelegenheid.

Zo ja, wat is de inhoud ervan, wanneer zal de maatregel van kracht worden en wat zijn de budgettaire gevolgen ervan?

Als de regering nog geen beslissing heeft genomen, had ik graag vernomen wat de reden daarvan is.

De mogelijkheid tot vervroegde uittreding is een lovenswaardig initiatief. Dit geldt overigens ook voor de vervanging door mensen van de niveaus 1, 2 of 2+, maar, rekening houdend met de bedragen van de weddeschalen van de niveaus 3 en 4, kan men zich afvragen of het feit dat de uitkering 70% bedraagt van de laatste wedde, geen hinderpaal vormt.

Bent u van plan deze maatregel uit te breiden naar de niveaus 2, 2+ en 1?

Kunnen de ambtenaren die van deze maatregel gebruik maken, worden vervangen en onder welke voorwaarden? Zal dit ambtshalve gebeuren of na voorafgaand akkoord met de minister van Ambtenarenzaken?

Présidence de M. Jean-Marie Happart, vice-président

(La séance est ouverte à 10 h 45.)

Demande d'explications de M. Michel Barbeaux au ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration sur «l'introduction d'un congé préalable à la pension en faveur d'agents des ministères qui sont titulaires des grades classés dans les niveaux 3 et 4» (n° 2-319)

M. Michel Barbeaux (PSC). – Durant le second semestre 2000, un avant-projet d'arrêté royal instituant un congé préalable à la pension en faveur d'agents des ministères titulaires des grades classés dans les niveaux 3 et 4, a été largement diffusé au sein des différents départements ministériels fédéraux.

Cet avant-projet vise les agents des niveaux 3 et 4 de la Fonction publique fédérale qui ont atteint au moins l'âge de 55 ans en 2000, en permettant à ces derniers d'introduire une demande de congé préalable à la pension, sur laquelle il ne serait plus possible de revenir, pour une durée maximale de cinq ans. L'agent bénéficiant du congé serait mis à la retraite d'office dès qu'il aurait atteint l'âge de soixante ans. Ce projet a été largement diffusé et a reçu un écho dans la presse.

Selon l'avant-projet, cette période de congé devrait être assimilée à une période d'activité de service pendant laquelle l'agent conserverait ses titres à l'avancement dans l'échelle de traitement dont il bénéficiait avant le début du congé. Dans ce cadre, l'agent devrait également percevoir un traitement égal à 70% de son dernier traitement en tant qu'actif.

Cette mesure de départ anticipé devrait entrer en vigueur le 1er janvier 2001.

Monsieur le ministre, je souhaiterais donc savoir aujourd'hui si le gouvernement a pris une décision à ce sujet.

Si oui, quelle en est la teneur et à quelle date peut-on s'attendre à une mise en œuvre qui, bien sûr, ne peut plus se faire à la date du 1er janvier – alors que la demande devait être introduite avant le 28 février – et quelle en est l'estimation budgétaire ?

Si le gouvernement n'a pas pris de décision, je serais heureux de savoir pourquoi.

L'objectif de permettre un départ anticipé me semble louable tout comme l'est le fait de permettre des remplacements par des niveaux 1, 2 ou 2+ mais, ainsi qu'il ressort d'échos émanant de fonctionnaires intéressés, le fait que l'agent percevrait un traitement équivalent à 70% de son dernier traitement ne constitue-t-il pas un frein au départ vu la modération des traitements des agents des niveaux 3 et 4 ?

D'autre part, Monsieur le ministre, comptez-vous étendre cette mesure aux niveaux 2, 2+ et 1, dans un second temps ?

Enfin, les agents qui seront partis dans ce cadre pourront-ils être remplacés et dans quelles conditions ? D'office, ou après accord préalable du ministre de la Fonction publique ?

De heer Luc Van den Bossche, minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen. – *Een voorafgaande opmerking: in uw vraag zegt u dat een voorontwerp van besluit op ruime schaal werd verspreid. Ik heb echter niets verspreid. Dat thema werd behandeld tijdens informele contacten die ik geregeld met de vakbonden organiseer. Eén daarvan heeft dit ontwerp bekendgemaakt, terwijl het nog helemaal niet klaar was. De pers heeft die informatie overgenomen. Dat toont aan dat de relatie met de vakbonden soms tot problemen kan leiden.*

De heer Michel Barbeaux (PSC). – *Ik heb zelf geen nota van de vakbonden ontvangen.*

De heer Luc Van den Bossche, minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen. – *Informele contacten onderhouden betekent dat men kan onderhandelen zonder dat officiële eisen worden gesteld en zonder dat de vakbonden hun informatie wereldkundig maken. Als ik een advies moet vragen, zal ik dat formeel doen. Men heeft dus het wederzijds vertrouwen geschonden. Dat is een simpele vaststelling en ik wil daarover niet polemiseren, maar de vakbonden zouden wat meer discretie aan de dag moeten leggen.*

De regering heeft het ontwerp van koninklijk besluit tot instelling van een verlof voorafgaand aan het pensioen nog niet goedgekeurd. Dat zal waarschijnlijk op 2 februari gebeuren. De Ministerraad zal dit ontwerp samen behandelen met een ander voorstel, dat reeds door minister Vandembroucke en mezelf werd onderhandeld en dat gaat over het principe van een tijdscrediet voor de gehele ambtenarenloopbaan. Het betreft een wijziging van artikel 9 van de programmawet van verleden jaar. Het besluit zou op 1 maart 2001 in werking treden. De aanvragen kunnen tussen 1 maart en 30 april 2001 worden ingediend. De ambtenaren zullen vanaf 1 juni 2001 tot 1 juni 2002 hun pensioen kunnen nemen. De directeurs-generaal zullen, rekening houdend met de noden van de dienst, bepalen welke verlopen op welke datum kunnen worden gevraagd. Ze zullen daarvoor worden geresponsabiliseerd.

Het verlof voorafgaand aan het pensioen zal geen onmiddellijke budgettaire weerslag hebben. De ambtenaren kunnen worden vervangen voor het bedrag aan kredieten dat vrijkomt, hetzij door de werving van ambtenaren van niveau 3 en 4 via een arbeidsovereenkomst voor een maximumduur van twee jaar, hetzij via de werving van ambtenaren van niveau 1 en 2+ die definitief worden benoemd. De vervanging door contractuelen zal tijdelijk zijn en gebeuren voor het bedrag aan kredieten dat vrijkomt. Er zijn dus geen bijkomende kosten. Bij de vervanging door vastbenoemde ambtenaren van de niveaus 1 of 2+ zijn bijkomende kosten op lange termijn mogelijk. Hun wedde zal op het einde van de loopbaan immers hoger zijn dan die van een ambtenaar van niveau 3 of 4 op het einde van de loopbaan. De minister van Begroting moet zijn toestemming geven voor die vervangingen, zowel voor de statutairen als voor de contractuelen.

U zegt dat een vervroegde uittreding prijzenswaardig is, maar vraagt zich af of 70% van de laatste wedde daarop geen rem zet, gelet op de lage wedden van de niveaus 3 en 4. Vanuit managementoogpunt heb ik deze maatregel niet nodig. De

M. Luc Van den Bossche, ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration. – *Une remarque préalable : dans votre question, vous affirmez qu'un avant-projet d'arrêté a été largement diffusé. Or, je n'ai absolument rien diffusé : ce thème avait été abordé à l'occasion de rencontres informelles que j'organise régulièrement avec les syndicats. L'un d'entre eux a trouvé bon de se faire de la publicité en dévoilant le projet alors qu'il n'était pas tout à fait prêt et la presse s'est emparée de l'information. Cela démontre que les relations avec les syndicats peuvent parfois engendrer des problèmes.*

M. Michel Barbeaux (PSC). – *Personnellement, je n'ai pas reçu de note de la part des syndicats.*

M. Luc Van den Bossche, ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration. – *Lorsqu'on entretient des contacts informels, cela signifie que l'on peut discuter sans que soient formulées des demandes officielles et sans que les syndicats n'ébruient leurs informations. Si je dois demander un avis, je le ferai de façon formelle. J'estime donc que l'on a, dans une certaine mesure, porté atteinte à la confiance de mise entre les deux parties. Ce n'est qu'une simple constatation et je ne souhaite pas polémiquer davantage mais j'estime que les syndicats devraient parfois faire preuve de plus de discrétion.*

Le gouvernement n'a pas encore approuvé le projet d'arrêté royal relatif à l'introduction d'un congé préalable à la pension. Selon toute vraisemblance, ce sera chose faite ce vendredi 2 février. La proposition visant à introduire un congé préalable à la pension sera traitée par le conseil des ministres conjointement avec une proposition qui a déjà été négociée par le ministre Vandembroucke et moi-même et qui concerne le principe d'un crédit de temps durant l'intégralité de la carrière des fonctionnaires. Il s'agit donc d'une modification de l'article 9 de la loi-programme adoptée l'année passée. L'arrêté entrerait en vigueur le 1er mars 2001. Les demandes peuvent être introduites entre le 1er mars et le 30 avril 2001. Les fonctionnaires pourront prendre leur retraite à partir du 1er juin 2001 jusqu'au 1er juin 2002. Les directeurs généraux détermineront, compte tenu des besoins du service, quels congés pourront être demandés et à quelle date. Ils seront responsabilisés à cet effet.

Le congé préalable à la retraite n'aura pas d'impact budgétaire immédiat. Les fonctionnaires pourront être remplacés à concurrence des crédits de personnel libérés, soit par l'engagement d'agents de niveau 3 et 4 dans le cadre d'un contrat de travail pour une durée maximale de deux ans, soit par le recrutement de fonctionnaires de niveau 1 et 2+ nommés à titre définitif. Le remplacement par des contractuels sera temporaire et sera effectué à concurrence des crédits de personnel libérés. Cette mesure n'engendre donc aucun coût supplémentaire. En cas de remplacement par des fonctionnaires de niveau 1 ou 2+ nommés à titre définitif, un coût supplémentaire pourra apparaître à long terme. Le salaire d'un fonctionnaire de niveau 1 ou 2+ sera, en fin de carrière, supérieur au salaire d'un fonctionnaire de niveau 3 ou 4 en fin de carrière. Le ministre du Budget devra fournir son accord pour les remplacements, tant pour les statutaires que pour les contractuels.

Vous affirmez que l'objectif de permettre un départ anticipé est louable mais vous vous demandez si le fait que l'agent

vakbonden hebben hem verscheidene malen gevraagd. Hoewel ik geen reden heb dat systeem te verdedigen, wil ik hen een plezier doen. Uiteraard worden de betrokkenen betaald om niet meer te werken en men houdt rekening met de vijf jaar inactiviteit om het pensioenbedrag vanaf 60 jaar te berekenen. Die ambtenaren ontvangen een wachtgeld van 70% van de laatste bruto activiteitswedde, of 80 à 85% netto. Andere delen van het land hebben dit systeem reeds met succes toegepast. Dit succes is niet zozeer van het bedrag afhankelijk, dan wel van de categorie tot wie men zich richt. Het heeft altijd meer succes bij de niveaus 3 en 4 dan bij de hogere ambtenaren.

Volgens het koninklijk besluit moeten de ambtenaren minstens twintig jaar dienst hebben vooraleer van het verlof voorafgaand aan het pensioen te kunnen genieten. Dat is nodig opdat het pensioen hoger dan het bestaansminimum zou zijn.

Zal ik nadien de maatregel uitbreiden tot de niveaus 2, 2+ en 1? Ja en neen, maar vooral neen. Vandaag zeker niet. Na de instelling van het nieuwe management wordt begonnen met de process engineering. Daarna worden personeelsplannen opgesteld en zal men de noden op de verschillende niveaus voor de komende jaren kennen. Men kan dan het resultaat met de actuele toestand vergelijken en een mogelijke uittreding voor andere niveaus organiseren. Nu wordt evenwel een verlofmogelijkheid zonder contingentering aangeboden.

Het aantal personen dat de administratie mag verlaten, wordt dus niet vastgelegd.

Voor de andere niveaus zal het aantal personen die de maatregel kunnen genieten, worden vastgelegd op het einde van de hervorming. Het zal afhangen van het aantal ambtenaren die overtalig is.

De heer Michel Barbeaux (PSC). – *De minister geeft de indruk deze maatregel slechts op verzoek van de vakbonden te hebben voorgesteld. Ik meen dat ze ook door een minister van modernisering kan worden gebruikt om problemen op te lossen die ontstaan door de aanwezigheid van ambtenaren die zich niet aan het moderniseringsproces kunnen aanpassen. Ze kan ook worden gebruikt om ambtenaren van niveaus 3 en 4 te vervangen door beter gekwalificeerde mensen. De administratie wordt performanter door de werving van personen van niveau 2, 2+ of zelfs 1. Dit ontwerp moet niet alleen een antwoord zijn op het verzoek van de vakbonden, maar ook een instrument voor de modernisering van de administratie.*

De heer Luc Van den Bossche, minister van

percevrait un traitement équivalent à 70% de son dernier traitement ne constitue pas un frein au départ, étant donné la faiblesse des traitements des agents des niveaux 3 et 4. D'un strict point de vue de management, je n'ai pas besoin de proposer cette mesure. Ce sont les syndicats qui l'ont demandée à plusieurs reprises. Je veux donc bien leur faire plaisir. Je n'ai toutefois aucune raison pour défendre le système proposé. Évidemment, dans celui-ci, les personnes concernées sont payées pour ne plus travailler et on tient compte de ces cinq années d'inactivité pour fixer le montant de la pension obtenue à 60 ans. Les fonctionnaires recevront un pécule d'attente de 70% du dernier salaire brut en activité, soit 80 ou 85% du salaire net. D'autres entités du pays ont déjà eu recours à ce système, avec beaucoup de succès. Celui-ci ne dépend pas tellement du montant mais de la catégorie à laquelle on s'adresse. Un tel système a toujours plus de succès chez les agents de niveau 3 et 4 que chez les fonctionnaires supérieurs.

Selon l'arrêté royal, les fonctionnaires devront compter, à l'âge révolu de 60 ans, au moins vingt années de service pour pouvoir bénéficier du congé préalable à la pension. Cette exigence est due au fait qu'ils ont besoin de ce capital d'années de service pour obtenir une pension supérieure au revenu minimum garanti.

Vous me demandez également si, dans un second temps, je compte étendre la mesure aux niveaux 2, 2+ et 1. Oui et non. Surtout non. Aujourd'hui, certainement pas. Il est prévu qu'après l'installation du nouveau management, on entamera le *process engineering* dans les services publics fédéraux. Ensuite, on établira des plans de personnel et on connaîtra dès lors les besoins aux différents niveaux, en vue des années à venir. On pourra donc comparer le résultat de ces processus avec l'actualité. Nous pourrions alors organiser une possibilité de sortie pour d'autres niveaux que les niveaux 3 et 4. Toutefois, aujourd'hui – et c'est la grande différence avec ce qui sera éventuellement proposé aux niveaux 2, 2+ et 1 –, nous offrons, sans contingenter, une possibilité de congé.

On ne fixe donc pas le nombre de personnes qui seraient autorisées à quitter l'administration.

Pour les autres niveaux cependant, le nombre de personnes qui peuvent bénéficier du régime sera déterminé à la fin du processus de réforme de l'administration et sera fonction du surnombre de fonctionnaires évalué à ce moment-là.

J'espère avoir ainsi répondu aux questions de M. Barbeaux.

M. Michel Barbeaux (PSC). – Je remercie le ministre des explications qu'il nous a fournies sur son projet d'arrêté. Il semble cependant considérer n'avoir proposé cette mesure qu'à la demande des syndicats. Or, je pense qu'elle pourrait être un élément à utiliser par un ministre de la modernisation pour résoudre les problèmes posés par l'existence de fonctionnaires qui ne pourraient pas s'adapter au processus de modernisation. Elle pourrait aussi être utile pour favoriser le remplacement des agents de niveaux 3 et 4 par des agents plus qualifiés. L'administration gagnerait ainsi en performance en engageant, puisque c'est permis, des personnes au niveau 2 et 2+ ou même 1. Ce projet ne doit pas uniquement être une réponse à une demande syndicale mais aussi un instrument de la modernisation de l'administration.

M. Luc Van den Bossche, ministre de la Fonction publique

Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen. – Ik ben het helemaal met de heer Barbeaux eens, maar het geschenk aan de vakbonden bestaat in de keuze van het moment waarop tot de maatregel wordt beslist. Ik heb de vakbonden altijd verteld dat ik van plan was een dergelijke maatregel op het einde van het moderniseringsproces te nemen, wanneer ik wetenschappelijk heb vastgesteld hoeveel personen er te veel zijn. De vakbonden hebben aangedrongen en ik ben hen tegemoet gekomen. Zo wilde ik ook vermijden dat ze in de problemen kwamen en niets meer konden verdedigen tegenover hun leden omdat ze niets uit de onderhandelingen haalden.

– **Het incident is gesloten.**

Vraag om uitleg van mevrouw Iris Van Riet aan de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen over «de genderdimensie binnen het Copernicusplan» (nr. 2-307)

Mevrouw Iris Van Riet (VLD). – Enkele collega's nemen op het ogenblik in de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden deel aan de bespreking van het regeringsvoorstel om het recht op gelijke kansen in de Grondwet op te nemen. Zij verzoeken u hen te willen verontschuldigen.

Mainstreaming vormt een belangrijk element van het jaarverslag 1999 van de regering over het gevoerde beleid overeenkomstig de doelstellingen van de vierde Wereldvrouwenconferentie. Dit verslag bevat tevens een hoofdstuk betreffende ambtenarenzaken en modernisering van de openbare besturen. In de eerste plaats gaat het om de opvoeding en de opleiding van vrouwelijke rijksambtenaren. Dit is een aangelegenheid die tot de bevoegdheid van het OFO behoort. De overige actiegebieden zijn: vrouwen en economie, meer in het bijzonder de gelijke toegang van vrouwen tot een betrekking bij de staat – een specifieke opdracht van Selor –; vrouwen en besluitvorming binnen het ministerie van Ambtenarenzaken en ten slotte de institutionele mechanismen die moeten leiden tot het verbeteren van de loopbaanperspectieven van de vrouwelijke rijksambtenaren.

In de meeste overheidsadministraties hebben mannen en vrouwen andere verantwoordelijkheden en functies. Dat wordt horizontale segregatie genoemd. Bovendien zijn vrouwen ondervertegenwoordigd op de belangrijkste posten. Dat is verticale segregatie. Vaak wordt hier tegen ingebracht dat het geslacht er in overheidsorganisaties niet toe doet en dat elke persoon wordt beoordeeld op zijn/haar competentie. Onderzoek wijst evenwel zeer duidelijk uit dat het uitgangspunt van formele gelijkheid, dat door vele organisaties, zowel binnen als buiten de overheidssector, wordt gehanteerd en waardoor op het eerste gezicht iedereen op dezelfde manier wordt behandeld, in de praktijk tot ongelijke kansen voor mannen en vrouwen leidt. Naast de reeds vermelde fenomenen van horizontale en verticale segregatie, stellen we vast dat vrouwen in overheidsinstanties in preciaire statuten werken zoals contractuele tewerkstelling in plaats van vaste benoeming, en dat veel meer vrouwen dan

et de la Modernisation de l'administration. – Je suis tout à fait d'accord avec votre réaction. Je partage votre opinion. Mais ce qui constitue le cadeau aux syndicats, c'est le choix du moment où cette mesure est décidée. J'avais toujours dit aux syndicats que j'envisageais de prendre une telle mesure à la fin du processus de modernisation, lorsque j'aurais déterminé scientifiquement la quantité de personnes en surnombre. Les syndicats ont insisté. J'ai donc fait un geste en leur faveur, d'autant plus que cette demande était appuyée par un grand nombre de leurs affiliés. Je voulais aussi de cette manière éviter que les syndicats soient mis en difficulté et ne puissent plus défendre quoi que ce soit devant leurs membres parce qu'ils n'obtiendraient rien en négociation. Sur le fond, votre raisonnement concorde avec le mien.

– **L'incident est clos.**

Demande d'explications de Mme Iris Van Riet au ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration sur «la dimension du genre dans le plan Copernic» (n° 2-307)

Mme Iris Van Riet (VLD). – *Dans le rapport annuel 1999 du gouvernement sur la politique menée conformément aux objectifs de la quatrième Conférence mondiale sur les femmes, un chapitre important traite de la dimension du genre. On y aborde également la modernisation de la fonction publique, la formation des agents féminins – une mission dévolue à l'IFA –, la question de l'égalité d'accès des femmes à la fonction publique – une mission spécifique du Selor – ainsi que la prise de décision au sein du département de la Fonction publique et enfin, les mécanismes institutionnels chargés de favoriser la promotion de la femme.*

Dans la plupart des administrations publiques, les femmes n'occupent pas les mêmes fonctions ni les mêmes responsabilités que les hommes : on parle de « ségrégation horizontale ». De plus, elles sont sous-représentées aux postes de direction : c'est la « ségrégation verticale ».

En principe, les fonctionnaires ne sont jugés que sur leurs compétences et traités sur un pied d'égalité mais à y regarder de plus près, on constate que les emplois précaires et le travail à temps partiel sont généralement le lot des femmes, ce qui entrave leurs perspectives de carrière.

Par ailleurs, c'est de la motivation et de l'engagement du personnel que dépend le bon fonctionnement d'une organisation. Le plein épanouissement des talents individuels doit passer par un traitement différencié des agents et donc, une intégration de la dimension du genre à la gestion du personnel. Axer cette gestion sur l'émancipation serait, du reste, profitable non seulement aux femmes mais à l'ensemble des fonctionnaires.

Le gouvernement doit montrer l'exemple en la matière et certaines administrations publiques ont déjà fait un pas dans la bonne direction : de janvier 1998 à mars 1999, la Communauté flamande a lancé une enquête dont l'objectif était de trouver les moyens et les instruments nécessaires à la réussite d'un processus d'intégration. Vous vous en souviendrez, Monsieur le ministre, puisqu'à l'époque, vous aviez en charge la Fonction publique flamande. Depuis lors,

mannen deeltijds werken, wat helaas nog vaak negatieve gevolgen heeft voor hun loopbaan.

De betrokkenheid en de prestatie van het personeel zijn kritische succesfactoren voor een goed functionerende organisatie. Alle talenten moeten optimaal worden benut en ontwikkeld. Dat is niet altijd het geval, onder meer omdat het personeel te vaak als een ongedifferentieerde categorie wordt beschouwd, met als gevolg dat er te weinig aandacht wordt besteed aan de specifieke situatie en eigenheid van de personeelsleden. Rekening houden met het genderspect in het personeelsbeleid, betekent dat aandacht wordt besteed aan differentiatie en dat iedereen de kans moet krijgen zijn individuele competenties optimaal te ontplooiën. Een emancipatiegericht personeelsbeleid speelt niet enkel in het voordeel van de vrouwen en is zelfs niet uitsluitend op vrouwen gericht. Iedereen heeft er baat bij.

Als de regering het genderperspectief inderdaad in haar beleid wil integreren, moet ze een emancipatiegericht personeelsbeleid voeren. Daden zijn immers belangrijker dan woorden.

In sommige overheidsdiensten werd reeds een stap in de goede richting gedaan. Zo werd er, ten eerste, in Vlaanderen een actieonderzoek gedaan naar gendermainstreaming in het personeelsbeleid binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Dit onderzoek droeg de naam *Gender in balans* en liep van januari 1998 tot maart 1999. Minister Van den Bossche was bij de start van dit onderzoek Vlaams minister van Ambtenarenzaken en zal zich het begin van het onderzoek ongetwijfeld herinneren. Het initiatief hiertoe werd genomen door de dienst Emancipatiezaken, die zich bezig houdt met het interne emancipatiebeleid van de Vlaamse administratie. Het onderzoeksproject had tot doel de concrete middelen en instrumenten aan te reiken die noodzakelijk zijn voor de lancering van een succesvol integratieproces. Sinds de introductie van het onderzoeksproject en van het concept "gender" in de Vlaamse administratie, wordt het genderspect meer en meer gezien als een belangrijk deel van de vernieuwing dat bijdraagt tot een beter personeelsmanagement. Het emancipatiebeleid is nu synoniem voor vooruitgang en professionalisme.

Ten tweede verwijs ik naar het rapport *5 jaar positieve-actiebeleid (1990-1995)*, dat tijdens de vorige regeerperiode op 25 juli 1997 door de Ministerraad werd goedgekeurd. Dit rapport bevat ook een voorstel om streefcijfers uit te werken. Op initiatief van de toenmalige minister bevoegd voor het gelijkheidskansenbeleid ging het onderzoeksproject *Ken- en stuurgetallen, instrument voor een evenredige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de federale ministeries* begin 1998 van start. Het onderzoek werd eind 1998 afgerond met het opstellen van ken- en stuurgetallen voor elk federaal ministerie. Op basis van de aanbevelingen van dat onderzoek werd in mei 1999 een project gestart om een meer geïntegreerde benadering inzake gelijke kansen en personeelsbeleid uit te bouwen. Het uitwerken van een voorstel om een mainstreamingsverantwoordelijke aan te wijzen op het ministerie van Ambtenarenzaken, was het startpunt van deze nieuwe strategie.

Ten derde verwijs ik naar de initiatieven die de minister aanhaalde als antwoord op een mondelinge vraag van mevrouw Sabine de Bethune over de gelijkheidskansen

la dimension du genre est de plus en plus considérée comme essentielle à la modernisation et à l'amélioration de la gestion du personnel. La politique de l'émancipation est aujourd'hui devenue synonyme de progrès et de professionnalisme.

Je voudrais ensuite évoquer le rapport 1990-1995 du gouvernement, relatif aux actions positives, qui définit les objectifs à atteindre. En 1998 fut lancé, à l'initiative de la ministre chargée de la politique d'égalité, un projet d'enquête « Indicateurs et objectifs chiffrés. Instruments pour une représentation proportionnelle des hommes et des femmes dans les ministères fédéraux ». Les recommandations de cette enquête ont été à l'origine d'une approche plus intégrée en matière d'égalité des chances et de gestion du personnel, ainsi que de la proposition de nommer un responsable du « mainstreaming » à la Fonction publique.

D'autre part, en réponse à une question orale de Mme de Bethune relative à la dimension du genre dans la note Copernic, vous avez évoqué certaines mesures de nature à influencer favorablement sur la problématique du genre.

L'un des objectifs du plan Copernic est la modernisation de la gestion du personnel. Le nouvel organigramme pour le service public fédéral comporte un service horizontal « Personnel & Organisation ». Au cours des dernières réunions du comité d'avis pour l'égalité des chances entre les femmes et les hommes, des membres de votre cabinet et de celui de Mme Onkelinx ont indiqué que ce nouveau service allait prendre des mesures en faveur de la politique de l'égalité des chances.

Comment cette politique va-t-elle se concrétiser ? Comment la création d'une cellule « égalité des chances » et la nomination d'un responsable affecté à l'égalité des chances vont-elles sensibiliser la nouvelle administration à cette question ?

Allez-vous tenir compte, Monsieur le ministre, des recommandations du rapport « Indicateurs et objectifs chiffrés » ? Si oui, quel rôle cela va-t-il jouer dans le plan Copernic ?

Quelle sera la relation entre le service public programmatoire et les services qui seront chargés de développer les critères de potentialités et de compétences ? Qui évaluera la neutralité de ces critères par rapport à la dimension du genre ?

in de Copernicusnota. Belangrijke positieve stimuli die hij naar voor bracht waren de oprichting van een programmatorische overheidsdienst Gelijkekansenbeleid, het schrappen van de rangorde naar diensttijd, een rigoureuze rekening houden met competentie en potentialiteit en het nemen van specifieke maatregelen inzake het samengaan van arbeid en levenskwaliteit. Deze voornemens kunnen inderdaad een onmiddellijk positief effect hebben op de genderverhoudingen.

Eén van de belangrijkste doelstellingen van het Copernicusplan is de vernieuwing van het personeelsbeleid. In het nieuwe organogram van de federale overheidsdiensten is een horizontale overheidsdienst voor personeel en organisatie/HRM opgenomen. Tijdens de drie laatste vergaderingen van het Adviescomité voor gelijke kansen voor vrouwen en mannen op 5 en 12 december van vorig jaar en op 9 januari jongstleden werd door de kabinetsmedewerkers van vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid, mevrouw Onkelinx, en van de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de Openbare Besturen zelf medegedeeld dat er binnen deze dienst maatregelen zullen worden uitgewerkt inzake gelijkekansenbeleid.

Op welke manier zal volgens het Copernicusplan deze horizontale overheidsdienst voor personeel en organisatie het gelijkekansenbeleid in concreto gestalte geven? Hoe zal de oprichting van een cel gelijke kansen of de aanwijzing van een verantwoordelijke voor gelijke kansen de vernieuwde federale administratie gendergevoeliger maken?

Zal de minister rekening houden met de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport *Ken- en stuurgetallen*? Indien ja, wat is de rol van deze ken- en stuurgetallen binnen het Copernicusplan?

Wat zal de relatie zijn tussen de programmatorische overheidsdienst en de eigen diensten die de criteria voor potentialiteit en competentie gaan ontwikkelen? Wie gaat toetsen of die criteria inderdaad genderneutraal zijn?

De heer Luc Van den Bossche, minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen. – Het gelijkekansenbeleid is in de nieuwe structuur van alle federale ministeries opgenomen. Dat is ook logisch, omdat we voor de rest in een structuur van een virtuele matrix zitten. Daarom zal het nooit kunnen volstaan om alleen in de horizontale organisatie een cel terzake op te richten, omdat er dan een geheel zonder relais zou bestaan in de realiteit van de verticale diensten. Indien ik kies voor een virtuele matrix, moet ik het gelijkekansenbeleid ook repetitief toepassen in de verschillende verticale en horizontale structuren met een concentratie in het horizontaal departement voor personeel en organisatie.

Een van de strategische doelstellingen bestaat er dus in het genderaspect in alle stappen van het moderniseringsproces in acht te nemen. Het volstaat immers niet alleen bij de selectie een soort gendergevoeligheid aan de dag te leggen. Dat is niet onbelangrijk, maar het verloop van de carrière bepaalt of wat bij de selectie gebeurd is, ook waargemaakt wordt in de uiteindelijke vervulling van de overheidsdienst.

Het Copernicusplan voorziet in de oprichting van een POD of programmatorische overheidsdienst Gelijkekansenbeleid, die behoort tot de federale overheidsdienst Tewerkstelling en

M. Luc Van den Bossche, ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration. – *La politique de l'égalité des chances est intégrée à la nouvelle structure de chaque ministère fédéral. Cette politique doit être menée de manière répétitive dans les différentes structures verticales et horizontales, et plus particulièrement dans le département horizontal « Personnel & Organisation ».*

La dimension du genre doit donc être prise en compte aux différentes étapes du processus de modernisation, depuis la sélection jusqu'aux perspectives de carrière.

Le plan Copernic prévoit la mise sur pied d'un service public programmatoire « Politique de l'égalité des chances » qui relève du service fédéral de l'emploi et de la concertation sociale. C'est bien la preuve que le gouvernement prend cette problématique à bras-le corps et ne se limite pas, comme ses prédécesseurs, à de simples déclarations d'intention.

La gestion du service public programmatoire incombera à tous les services publics horizontaux et verticaux. Les différents départements disposeront donc des compétences voulues. On veillera tout particulièrement à la composition du service public horizontal « Personnel & Organisation » : qui aura une compétence particulière en matière d'égalité des chances, ce service sera amené à interpréter les résultats

Sociaal Overleg.

Dit betekent dat het genderaspect permanent verweven is in de federale overheidsdienst Tewerkstelling en Sociaal Overleg en dat de regering het belangrijk genoeg vindt om het daaruit te halen voor de duur van de legislatuur en er een afzonderlijke programmatorische overheidsdienst te maken; ze wil er dus een beleidsklemtoon op leggen. Dat is niet nieuw, want ook in de vorige regeringsverklaringen werd daar al veel aandacht aan besteed. Als de regeringen het toen programmatorisch hadden moeten vertalen, zouden ze ook een programmatorische overheidsdienst hebben opgericht.

Het beleid van die programmatorische overheidsdienst zal door alle horizontale en verticale overheidsdiensten worden uitgevoerd, zowel in de horizontale als in de decentrale directies. De verschillende departementen zullen dus terzake over de nodige competentie beschikken. In de horizontale overheidsdienst Personeel en Organisatie zal een heel bijzondere competentie inzake gelijkheidsbeleid beschikbaar zijn en die zal ook bewust worden gezocht bij de samenstelling, omdat die dienst in het personeelsbeleid van alle verticale diensten Personeel en Organisatie de genderdimensie moet beïnvloeden. Die horizontale dienst zal ook de conclusies moeten trekken uit wetenschappelijke studies. Ik herinner mij dat in Vlaanderen bij de selectie van de eerste generatie afdelingshoofden die met een *assessment*-procedure werden aangesteld voor een dubbel systeem van externe en interne beoordeling werd geopteerd. Na wetenschappelijk onderzoek van de procedure bleek dat de negatieve gendergevoeligheid groter was bij de beoordeling door de administratie zelf dan door de externen.

Indien nodig kan die competentie ook projectmatig worden ingevuld door het uitschrijven van projecten voor een specifieke federale overheidsdienst, waarbij dus tijdelijke competentie wordt ingehuurd, voornamelijk van universiteiten.

Het beleid van de horizontale dienst Personeel en Organisatie wordt ingevuld door de afdeling Beloningsmanagement en Arbeidsvoorwaarden. Dit is een grote verandering ten opzichte van de huidige situatie. Totnogtoe werd het genderaspect los van de human resources gezien. Nu wordt het een onderdeel van het totale personeelsbeleid binnen elke verticale entiteit.

Mevrouw Van Riet vroeg of rekening zal worden gehouden met de aanbeveling uit het onderzoeksrapport *Ken- en stuurgetallen*. Het Copernicusplan heeft tot doel de individuele competenties zo goed mogelijk te ontplooiën, om de individuele capaciteiten van de personeelsleden voor hun job te valoriseren. De gendergelijkheid zal dus beter dan ooit in acht worden genomen.

In de toekomstige overheidsdiensten zullen er directies Personeel en Organisatie in elke verticale dienst zijn. In deze directies zal een competentie inzake gelijke kansen ontwikkeld worden. De genderdimensie zal dus een belangrijke rol spelen, niet alleen bij de aanwerving, maar ook gedurende de hele loopbaan van de personeelsleden, zoals inzake opleiding en bevordering.

Het is duidelijk dat in de toekomst zowel de individuele ambtenaar als de leidinggevende instanties verantwoordelijkheid dragen inzake opleiding en

d'enquêtes scientifiques. Certains projets pourront éventuellement être confiés à des universités.

Contrairement à ce qui se passe aujourd'hui, la gestion du service horizontal « Personnel & Organisation » incombera à la division « Gestion de rémunérations et conditions de travail ».

Quant à la question de savoir si l'on tiendra compte des recommandations du rapport « Indicateurs et objectifs chiffrés », le plan Copernic vise à développer au maximum les compétences individuelles. Par conséquent, la dimension du genre sera, plus que jamais, prise en compte.

Dans chaque service vertical des futurs services publics, les directions « Personnel & Organisation » se verront confier des compétences en matière d'égalité des chances. La dimension du genre jouera donc un rôle primordial dans le recrutement, le déroulement de la carrière, la formation et la promotion.

Il est évident qu'à l'avenir, tant les fonctionnaires que les instances dirigeantes auront à assumer leur part de responsabilité dans la formation et le déroulement de la carrière. Une étude scientifique des comportements permettra éventuellement de décider de l'utilité de mesures d'accompagnement.

Nous sommes en train de revoir les critères de sélection aux postes de fonctionnaires de haut rang. L'évaluation des candidats sera confiée à une agence extérieure. Résultat : une objectivité et un professionnalisme accrus. Puisque cette agence est tenue au respect des normes internationales, une neutralité maximale sera assurée en matière de dimension du genre. En Flandre, où ce principe est appliqué de manière stricte, plus de 50% des emplois du cadre intermédiaire, notamment dans l'enseignement, ont ainsi été confiés à des femmes.

Je voudrais toutefois souligner que l'effet attendu peut être différent selon les postes brigüés car les femmes risquent de se cantonner aux emplois du cadre intermédiaire, que ce soit pour des motifs culturels ou en raison de l'héritage du passé.

La dimension du genre doit devenir l'une de nos préoccupations permanentes. L'expérience nous a appris qu'il fallait bannir la mauvaise foi. Nous devons être prêts à étudier scientifiquement les comportements et, si malgré toutes nos bonnes intentions, nous n'obtenons pas de résultats, il nous faudra prendre les mesures appropriées.

Le sujet que vous avez abordé est d'une importance primordiale pour toutes les organisations et plus particulièrement pour l'administration.

carrièreverloop. Via wetenschappelijke registratie van het gedrag zal dus moeten gekeken worden of terzake bijsturing nodig is. Te verwachten valt dat er in het begin zowel bij de ambtenaar als bij de leidinggevende instantie op dat vlak afwijkingen zullen zijn, die zullen moeten worden bijgestuurd om tot goede resultaten te komen. Ik pleit in dit verband dus voor een degelijke wetenschappelijke begeleiding.

De selectiecriteria voor de leidinggevende functies worden op het ogenblik herzien. De kandidaten voor de managementfuncties zullen door een extern bureau geëvalueerd worden. Dat betekent meer objectiviteit en meer professionalisme. In de mate dat het bureau in kwestie zich houdt aan de internationale normen, is een maximale inspanning inzake genderneutraliteit verzekerd. In Vlaanderen is dit zeer strikt doorgevoerd voor de groep van de afdelingshoofden waarover ik zo-even sprak. Het percentage vrouwen is hierdoor spectaculair gestegen over het geheel van de organisatie en vooral in het onderwijs, waar meer dan 50% van het tussenmanagement na die operatie vrouwelijk geworden is. Normaal gezien is er dus een effect te verwachten.

Ik wil er wel voor waarschuwen dat het effect verschillend kan zijn in de top en in het middenmanagement. De kans bestaat dat er meer vrouwelijke kandidaten zijn voor het middenmanagement, waardoor de resultaten vertekend worden. Dit fenomeen houdt verband met twee elementen. Het eerste is cultuurgebonden, maar het tweede is te wijten aan de voorgeschiedenis. Doordat vrouwen vroeger minder kansen kregen, beschikken ze over minder ervaring en komen ze minder in aanmerking. De eerste factor wegwerken is een werk van lange adem. Het is onze taak om de tweede factor enigszins weg te werken met structurele maatregelen.

De gendergelijkheid moet dus permanent bekeken worden. In de loop van de voorbije jaren werd bereikt dat er geen ruimte meer is voor kwade trouw. Nu moeten we ons bereid tonen het gedrag wetenschappelijk te laten registreren en als de resultaten ondanks alle goede bedoelingen uitblijven, de nodige maatregelen treffen.

Dat moet onze bezorgdheid blijven. Het doel dat de interpellant terecht naar voren heeft geschoven, is immers essentieel voor elke organisatie en zeker voor de administratie.

Mevrouw Iris Van Riet (VLD). – Welke dienst is specifiek verantwoordelijk voor de registratie van de genderspecten? Hoe gaat de minister de strategische doelstellingen terzake concreet invullen? Zal op termijn één derde of de helft van de hogere functies door vrouwen uitgeoefend moeten worden?

De heer Luc Van den Bossche, minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen. – Het doel moet een normale vertegenwoordiging zijn. De discussie zal dus gaan over wat een normale vertegenwoordiging is. Ik neem aan dat de interpellant uitgaat van het percentage van vrouwen in de maatschappij. Als zou blijken dat een bepaalde sekse de neiging vertoont meer of minder naar de administratie te gaan, kan dit worden bijgestuurd. Alleen is daarvoor onderzoek nodig. Dat is de opdracht van de POD Gelijkekansenbeleid, die de resultaten dan moet doorgeven aan de verticale diensten. Samen moeten

Mme Iris Van Riet (VLD). – *Quel est le service spécifiquement responsable de l'enregistrement des aspects liés à la dimension du genre ? Comment le ministre va-t-il concrétiser les objectifs stratégiques qui y sont liés ? A terme, faudra-t-il qu'un tiers ou la moitié des fonctions de haut rang soient occupées par des femmes ?*

M. Luc Van den Bossche, ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration. – *Nous voulons en arriver à une représentation normale. Mais qu'entend-on par « représentation normale » ? J'admets que vous vous basiez sur le pourcentage de femmes dans la société. Le service « Personnel & Organisation » « Politique de l'égalité des chances » pourrait mener une enquête pour déterminer si l'un ou l'autre sexe est plus enclin à se lancer dans la carrière administrative. Une fois les résultats transmis aux services verticaux, ils devront examiner ensemble la manière de corriger les déséquilibres. Ce service dispose de la « haute*

ze dan nakijken hoe ze onevenwichten kunnen tegengaan. De POD Gelijkekansenbeleid heeft als het ware de *high competence*, de rest heeft een gewone verantwoordelijkheid.

– **Het incident is gesloten.**

Vraag om uitleg van de heer Michel Barbeaux aan de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen over «het afschaffen van de examenagenda van het VWS» (nr. 2-332)

De heer Michel Barbeaux (PSC). – *Vorig jaar heeft de regering de examenagenda van het VWS, nu Selor, afgeschaft.*

Tijdens de uitzending Controverse van vrijdag 20 oktober 2000 op RTL-TVI heeft een ambtenaar premier Guy Verhofstadt een vraag gesteld over de afschaffing van deze agenda en de eventuele herinvoering ervan.

De ambtenaar wees op de moeilijkheden die werkzoekenden hebben om informatie te vinden. Voorheen volstond een abonnement op de agenda om alle nuttige informatie te krijgen over de examens bij de federale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten. Hij wees er ook op dat de meeste burgers niet over een internetverbinding beschikken en dus niet geregeld de website van Selor kunnen raadplegen.

Werkzoekenden hebben mij persoonlijk vragen gesteld over de procedure die moet worden gevolgd om toegang te hebben tot de gegevens met betrekking tot die examens. Vroeger gaf ik hen de raad zich te abonneren op de examenagenda.

Het antwoord van de eerste minister was bijzonder duidelijk. Hij gaf toe dat de zaak moet worden herzien en dat een gedrukte versie nodig is.

Kandidaten voor een betrekking bij de federale overheid, de Gemeenschappen of de Gewesten zijn thans aangewezen op het internet, de teletekst van de RTBF of de VRT, de dagbladen of het Belgisch Staatsblad om te weten welke examens de overheid organiseert. Volgens het tijdschrift Diagnostic van september 2000 wordt daardoor de informatie duurder en ondoorzichtiger. De 90% van de bevolking die niet over een internetverbinding beschikken, – voornamelijk personen met lage inkomens, waaronder de werkzoekenden – en de vele burgers die geen krant lezen, zijn benadeeld. Deze communicatiemiddelen kosten ook veel meer dan de tweehonderd frank die men moest betalen om de vroegere examenagenda twee jaar lang te ontvangen. Belangstellenden kunnen uiteraard inlichtingen vragen bij de VDAB, de FOREM of de BGDA, maar zij zullen zich daar niet dikwijls voor verplaatsen.

Het staat trouwens niet vast dat de Staat besparingen heeft gedaan door de agenda te vervangen door advertenties in de kranten, op het internet en op teletekst. Volgens het tijdschrift Diagnostic dekte het abonnementsgeld van 200 frank de druk- en verzendingskosten, terwijl de advertenties in de kranten miljoenen kosten. De Inspectie van Financiën zou trouwens een negatief advies hebben uitgebracht over de afschaffing van de agenda. Het kan nuttig zijn de afrekening te maken voor het jaar 2000 en te zien of er wel bespaard is.

compétence » ; les autres n'ont qu'une simple responsabilité.

– **L'incident est clos.**

Demande d'explications de M. Michel Barbeaux au ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration sur «la suppression de l'agenda des examens du SPR» (n° 2-332)

M. Michel Barbeaux (PSC). – Dans le courant de l'année dernière, le gouvernement a supprimé l'agenda des examens du SPR, devenu aujourd'hui le Selor.

Lors de l'émission *Controverse* du vendredi 20 octobre 2000 sur RTL-TVI, un participant, fonctionnaire, a posé au premier ministre, Guy Verhofstadt, une question portant sur la suppression de cet agenda et son rétablissement éventuel.

Il a notamment fait état des difficultés rencontrées au niveau de l'information, notamment par les demandeurs d'emploi, alors que, précédemment, il suffisait de s'abonner à l'agenda pour obtenir tous les renseignements nécessaires et utiles sur les concours à la fonction publique, quel qu'en soit le niveau : fédéral, régional ou communautaire. Il a également souligné que la majorité des citoyens ne disposent pas d'internet et ne peuvent donc consulter régulièrement le site du Selor.

Des demandeurs d'emploi m'ont personnellement interrogé sur la procédure à suivre pour avoir accès aux données relatives à ces examens. Auparavant, je leur conseillais de prendre un abonnement à l'agenda des examens.

La réponse du premier ministre a été particulièrement claire puisqu'il a reconnu qu'il était nécessaire de revoir le problème et qu'il fallait nécessairement disposer d'un « imprimé », pour reprendre ses propres termes.

L'on sait en effet qu'aujourd'hui, les candidats à un emploi public, qu'il soit fédéral, communautaire ou régional, doivent consulter internet, le télétexte de la RTBF ou de la VRT, les quotidiens, ou le *Moniteur belge* s'ils veulent être au courant des différents examens de recrutement dans le secteur public. Ainsi que le soulignait la revue *Diagnostic* de septembre 2000, ces démarches rendent l'information plus chère et moins transparente. Les 90% de la population qui ne disposent pas d'une connexion internet – plus particulièrement les personnes à revenus faibles dont les demandeurs d'emploi – et les nombreux citoyens qui ne lisent pas de quotidien sont pénalisés. En outre, le coût de ces moyens de communication dépasse largement les deux cents francs qui étaient demandés pour recevoir l'ancien agenda pendant deux ans. Les personnes intéressées pourront bien entendu s'adresser aux services du VDAB, du FOREM ou de l'ORBEM pour avoir des informations, mais on n'effectue pas fréquemment ce genre de déplacement.

Par ailleurs, il n'est pas certain que le remplacement de l'agenda par des publications dans les journaux, sur internet et sur le télétexte ait permis des économies dans le chef de l'État. Au contraire, l'abonnement à l'agenda du SPR – 200 francs – permettait, selon la revue *Diagnostic*, de couvrir au

Rekening houdende met de verklaring van de eerste minister, met de moeilijkheden die de werkzoekenden thans ondervinden om geregeld op de hoogte te blijven van de aanwervingmogelijkheden in overheidsdienst en met de netto prijs van de operatie, die voor het jaar 2000 kan worden geschat, zou ik willen vernemen of de minister van plan op de beslissing terug te komen en opnieuw een gedrukte versie beschikbaar te stellen.

De heer Luc Van den Bossche, minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen. – *Ik kom meteen tot de kern van de zaak. Ik kan het verzoek van de heer Barbeaux niet inwilligen. Ik wil de kwestie van de bekendmaking van de werkaanbiedingen van Selor niet opnieuw onderzoeken om een achterhaalde formule als de Examenagenda opnieuw in te voeren.*

De diensten van Selor hebben sinds de invoering van het nieuwe systeem geen enkele klacht ontvangen.

Personen die belang stellen in werkaanbiedingen bij het openbaar ambt kunnen inlichtingen bekomen via:

- de zaterdageditie van de grote kranten;
- de website van Selor;
- de teletekst van de RTBF en de VRT, eenvoudige en goedkope middelen;
- het Belgisch Staatsblad, zelfs als niemand dat leest!
- de diensten van de FOREM, de BGDA en de VDAB.

Via deze kanalen is de informatie veel toegankelijker dan via een obscuur drukwerkje dat alleen naar de abonnees wordt gestuurd. De Agenda was overigens niet zo populair, want het aantal abonnees was teruggelopen van 74.000 begin 1997 tot 31.000 midden 1999.

Zeggen dat slechts 10% van de bevolking toegang heeft tot het internet, lijkt me verkeerd. Vanuit wetenschappelijk oogpunt is de bewering zelfs grappig! Om het percentage internetgebruikers te berekenen, neemt de heer Barbeaux de totale bevolking, met inbegrip van de zuigelingen en de honderdjarigen! Het spreekt voor zich dat die categorieën moeten worden uitgesloten. Ik hou van kinderen, maar daarom nog niet van kinderarbeid! Collega Vandenbroucke mag dan overwegen om ons tot 77 jaar te laten werken, de pensioenleeftijd ligt nog steeds tussen 60 en 65 jaar. Ik richt mij dus tot een specifiek publiek, dat overwegend uit jongeren bestaat. Alle universitaire studies tonen aan dat jongeren graag gebruikmaken van het internet. Bij de veertigers en de vijftigers daarentegen hebben alleen fervente voorstanders, de rari nantes in gurgite vasto, de stap naar het internet gezet.

Jongeren zijn opgegroeid met het internet en hebben daar geen problemen mee.

De groep die me interesseert en die toegang heeft tot het

moins les frais d'impression et d'expédition, alors que les annonces dans les journaux coûtent des millions. L'inspection des Finances aurait d'ailleurs émis un avis négatif sur la suppression de l'agenda. Il serait peut-être utile de faire les comptes de l'opération pour l'année 2000 et de voir si des économies ont été réalisées.

Compte tenu de la déclaration du premier ministre citée plus haut, des difficultés rencontrées aujourd'hui par les demandeurs d'emploi pour connaître régulièrement les possibilités de recrutement offertes dans les fonctions publiques et du coût budgétaire net de l'opération – que l'on peut évaluer pour l'année 2000 –, je souhaiterais savoir si le ministre compte revoir le problème et faire en sorte que l'on dispose à nouveau d'un « imprimé », pour reprendre l'expression du premier ministre.

M. Luc Van den Bossche, ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration. – J'aborderai d'emblée l'essentiel. Je ne peux répondre positivement à la demande de M. le sénateur Barbeaux. Je ne veux pas réexaminer la question de la diffusion des offres d'emploi de Selor et rétablir une formule passéiste comme l'Agenda des examens.

Les services de Selor n'ont enregistré aucune plainte depuis l'entrée en vigueur du nouveau système.

Les personnes intéressées par les offres d'emploi de la fonction publique peuvent s'informer par le biais :

- des éditions du samedi des grands quotidiens ;
- du site Internet de Selor ;
- des télétextes de la RTBF et de la VRT, qui sont des moyens simples et économiques ;
- du *Moniteur belge*, même si, effectivement personne ne le lit !
- des services du FOREM, de l'ORBEM et du VDAB, passages obligés des demandeurs d'emploi.

En réalité, ces canaux de diffusion sont mieux adaptés aux composantes d'une société moderne ; ils offrent une accessibilité à l'information bien plus large et directe que celle qui passe par le canal d'un obscur imprimé adressé aux seuls abonnés.

L'Agenda n'était d'ailleurs plus tellement populaire puisqu'il avait enregistré une nette diminution du nombre d'abonnés, passé de 74.000 au début de l'année 1997 à 31.000 à la mi-1999. L'affirmation selon laquelle l'accès à Internet est actuellement limité à 10% de la population me paraît erronée. Sur le plan scientifique, elle est même rigolote ! Vous prenez toute la population en considération, y compris les bébés et les vieillards de 102 ans pour calculer le pourcentage d'utilisateurs d'Internet ! Il est évident que ces catégories doivent être écartées du débat. J'aime bien les enfants mais je n'essaie pas de les mettre au travail ! Par ailleurs, si mon collègue Vandenbroucke songe à nous faire travailler jusqu'à 77 ans, l'âge de la retraite se situe toujours entre 60 et 65 ans. Bref, je m'adresse à un public spécifique, composé en majeure partie de jeunes. Or, toutes les études universitaires montrent que les jeunes se servent volontiers d'Internet, contrairement aux quadragénaires ou aux quinquagénaires, parmi lesquels seuls les obsédés, les *rari nantes in gurgite*

internet, vertegenwoordigt 60 à 70 procent. Diegenen die thuis nog niet over het internet beschikken, vinden op school, in de administratie of in de bedrijven gemakkelijk toegang, meestal zelfs gratis.

De website van Selor wordt maandelijks gemiddeld 170.000 keer geraadpleegd. Dit cijfer is vijf- tot zesmaal hoger dan het aantal abonnees op de Agenda in 1999.

De advertenties in de grote kranten zijn wel veel duurder, maar maken het mogelijk een gediversifieerd publiek te bereiken dat anders wellicht nooit aan een job in de openbare sector zou hebben gedacht. Dat is zeker zo voor de functies die bij de privé-sector in trek zijn. Werkaanbiedingen in de Agenda voor specialisten in human resources of in informatica bijvoorbeeld, zouden waarschijnlijk niet veel succes hebben. Deze specialisten verkiezen de kranten waarin de privé-sector voldoende werkaanbiedingen adverteert.

Personen die niet over deze informatiebronnen beschikken, kunnen altijd nog naar Selor telefoneren. Dat is nog altijd goedkoper dan een abonnement op de Agenda.

De nieuwe publicatiewijzen hebben nog andere voordelen. De tijdsperiode tussen de aankondiging en de uiterste inschrijvingsdatum kon worden ingekort van twee maanden tot drie weken.

Om al deze redenen zal ik een gedrukte versie, die ik voorbijgestreefd acht, niet opnieuw invoeren.

De heer Michel Barbeaux (PSC). – *Het is goed dat de federale Staat gebruik maakt van de nieuwe communicatiemiddelen om zijn informatie te verspreiden onder het grote publiek. Niettemin betreurt ik het dat de Agenda, waarin ambtenaren van de niveaus 3 en 4 informatie vonden over de aanwervingen binnen de openbare dienst, niet meer wordt gepubliceerd.*

Van de nieuwe communicatiemiddelen – de grote dagbladen en het internet in het bijzonder – maken hoofdzakelijk hoger geschoolde mensen gebruik. De dagbladen hebben weliswaar vele lezers uit alle lagen van de bevolking, maar toch is het zo dat een instrument wordt afgeschaft dat een geïnteresseerd publiek regelmatig informeerde. Die mensen gaan niet noodzakelijk elke maand naar de FOREM, de BGDA of de

vasto qui ont franchi le pas, sont capables d'utiliser cette nouvelle ressource.

Mais les jeunes connaissent internet depuis toujours et n'ont dès lors aucun problème pour l'utiliser.

Donc, la population qui m'intéresse, celle qui a une possibilité d'accès à l'internet, représente en réalité quelque 60 à 70%. Si l'on ne possède pas encore l'internet chez soi, on peut aisément trouver des points d'accès généralement gratuits, par exemple dans les écoles, les administrations ou dans les entreprises.

Le nombre moyen de visites par mois sur le Website de Selor est de l'ordre de 170.000. Ce chiffre est éloquent ; il est cinq à six fois plus élevé que le nombre d'abonnements à l'Agenda en 1999 ! Les personnes qui fréquentent ce site ne se sont pas plaintes, elles !

En ce qui concerne la publication dans les rubriques « emplois » des grands quotidiens, si elle est effectivement plus coûteuse, elle offre le grand intérêt de toucher un public beaucoup plus diversifié qui, autrement, n'aurait jamais pensé à orienter ses recherches d'emploi vers le secteur public. C'est particulièrement vrai pour les fonctions les plus recherchées par le secteur privé. Des offres d'emploi pour des experts en *Human Resources* ou en informatique, qui seraient publiées dans l'Agenda, ne risquent pas d'obtenir un énorme succès ! Les informaticiens ou les spécialistes en ressources humaines lisent de préférence les journaux qui proposent suffisamment d'offres émanant du secteur privé – Siemens, Sidmar ou Philips, par exemple.

En admettant que des personnes ne disposent d'aucune des sources d'information que je viens de citer, il leur est également loisible, par un simple appel téléphonique au Selor, de s'informer des sélections en cours, voire d'en demander le règlement détaillé, pour le prix d'un appel téléphonique, ce qui est moins onéreux qu'un abonnement à l'Agenda.

Ces nouvelles procédures de publication ont d'autres avantages sur le plan des services rendus au public. Elles ont permis une nette diminution du délai nécessaire entre la mise au point des annonces et la date limite de réception des candidatures : d'environ deux mois avec le système « agenda », on est passé à quelque trois semaines aujourd'hui, ce qui accélère d'autant le déroulement de l'ensemble de la procédure.

Pour toutes ces raisons, je ne compte pas revenir à un système de publication par imprimés que j'estime dépassé.

M. Michel Barbeaux (PSC). – Il est heureux que l'État fédéral se serve de tous les nouveaux moyens de communication existant aujourd'hui, notamment l'internet et les télétextes, pour diffuser les informations qui sont dès lors plus accessibles au public. Si ces moyens offrent un accès plus large à l'information, je continue néanmoins à regretter la suppression de la publication de cet Agenda qui permettait notamment à des agents moins qualifiés, de niveaux 3 et 4, d'être au courant des recrutements organisés au sein de la fonction publique.

Les nouveaux moyens de communication – les grands quotidiens et, en particulier, l'internet – sont principalement utilisés par des personnes plus qualifiées. Bien sûr, les journaux ont de nombreux lecteurs de tous niveaux ; il

VDAB.

Als de vraag naar de Examenagenda gedaald is, is dat misschien ook te wijten aan de daling van het aantal werkzoekenden.

Ik benadruk dat een groot aantal ambtenaren zich er bij mij over beklagden dat ze de Examenagenda niet meer ontvingen. Het was een bijkomend instrument.

Ik vraag mij zelfs af of de beslissing van de overheid budgettair verantwoord is. Heeft de afschaffing een besparing opgeleverd? Het was voor de Staat toch een bron van, zij het beperkte maar reële, inkomsten.

Het is een communicatiemiddel waarvan de minister afziet.

Overigens vind ik het positief dat men zich via het internet kan informeren en inschrijven, want op die manier verloopt de procedure veel sneller. Ik blijf er evenwel bij dat aldus een beter geschoold publiek wordt aangesproken dan de vroegere abonnees van de Examenagenda.

De heer Luc Van den Bossche, minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen. – *Ik herhaal dat het publiek via de FOREM of de VDAB alle gewenste informatie kan krijgen.*

De industrie werft personeel van niveau 3 en 4 aan via advertenties in de dagbladen. Dat betekent dat de mensen die advertenties lezen...

De daling van de vraag houdt geen verband met de huidige conjunctuur, want ze was al in 1997 ingetreden. De werkelijkheid is dat de formule van de Examenagenda voorbijgestreefd is.

De 20 of 30.000 abonnementen op de Examenagenda werden vervangen door 170.000 bezoeken per maand via het internet, dat is bijna zesmaal meer. Dat is niet niets en een bijkomend voordeel is dat de kandidaten zich meteen kunnen inschrijven.

Ik denk niet dat men de Examenagenda een communicatiemiddel kan noemen. Dat idee lijkt mij nogal lachwekkend...

Ik begrijp niet waarom men enkele tientallen abonnees zo verbeten verdedigt. Die mensen bezitten zeker een televisietoestel en hebben dus toegang tot teletekst.

– **Het incident is gesloten.**

Vraag om uitleg van de heer Theo Kelchtermans aan de minister van Landbouw en Middenstand en aan de eerste minister over «het chippen van paarden» (nr. 2-308)

De voorzitter. – De heer Luc Van den Bossche, minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare

n'empêche que l'on supprime quand même un outil grâce auquel le public intéressé recevait régulièrement ce type d'informations. Les gens ne se rendent pas nécessairement chaque mois au FOREM, à l'ORBEM ou au VDAB.

Si le nombre de demandes relatives à l'Agenda a diminué, peut-être est-ce dû aussi à la baisse du nombre de demandeurs d'emploi.

J'insiste sur le fait qu'un bon nombre de fonctionnaires se sont plaint auprès de moi de ne plus recevoir l'Agenda. Il s'agissait d'un instrument supplémentaire.

Je me demande même si la décision de l'État est rationnelle sur le plan purement budgétaire. Cette suppression a-t-elle entraîné des économies ? L'État récoltait quand même quelques recettes, réduites peut-être, mais bien réelles.

C'est, par ailleurs, un moyen de communication dont vous vous privez.

Pour le reste, je trouve tout à fait positif que l'on puisse utiliser l'internet pour s'informer et pour s'inscrire, car la procédure est ainsi beaucoup plus rapide. Toutefois, je le répète, cet outil s'adresse à un public mieux formé que celui anciennement abonné à l'Agenda, grâce auquel il recevait une information régulière.

M. Luc Van den Bossche, ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration. – Je répète qu'en s'adressant au FOREM ou au VDAB, le public peut recevoir toutes les informations qu'il souhaite.

Par ailleurs, du personnel de niveaux 3 et 4 est recruté par les grandes industries via les journaux. Cela prouve bien que ces personnes les lisent...

Quant à la diminution des demandes, elle ne correspond nullement à la conjoncture actuelle, puisque cette constatation remonte à 1997. En réalité, la formule de l'Agenda est tout à fait dépassée.

Les 20 ou 30000 abonnements à l'Agenda ont été remplacés par 170000 visites mensuelles sur le site de l'internet, soit presque six fois plus. Ce n'est pas rien... Autre avantage : l'inscription peut être effectuée directement sur le réseau.

Selon moi, l'Agenda n'était pas un moyen de communication. Il faudrait peut-être commander une étude universitaire concernant la valeur communicative de l'Agenda ! Cela pourrait être amusant...

Je ne comprends pas pourquoi l'on défend avec autant d'acharnement ces quelques dizaines d'abonnements. De plus, ces personnes ont certainement la télévision et ont donc accès au téletexte.

– **L'incident est clos.**

Demande d'explications de M. Theo Kelchtermans au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes et au premier ministre sur «le marquage de chevaux par une puce» (n° 2-308)

M. le président. – M. Luc Van den Bossche, ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration,

besturen, antwoordt namens de heer Jaak Gabriëls, minister van Landbouw en Middenstand.

De heer Theo Kelchtermans (CVP). – Het verheugt mij dat de heer Van den Bossche, wiens deskundigheid welbekend is, de heer Gabriëls vervangt. Geen enkel maatschappelijk probleem ontsnapt aan zijn aandacht. Ik hoop dat ik de minister van Ambtenarenzaken niet op slechte gedachten breng met mijn vraag over het chippen van paarden.

Het gaat echter om een omvangrijk probleem voor hen die ermee worden geconfronteerd, te meer omdat de beslissing van de minister van Landbouw niet geheel logisch lijkt. Het gereden traject wijkt nogal eens af van het geplande parcours.

Alle paarden moeten vóór 1 juli 2002 worden uitgerust met een chip in de nek. Om geen tijd te verliezen wenst de minister van Landbouw onmiddellijk te starten en hij heeft bepaald dat veulens en paarden die van eigenaar veranderen vanaf 1 januari van dit jaar een chip moeten krijgen en paarden die voorbestemd voor de slacht vanaf 1 juli 2001.

Deze beslissing is merkwaardig, te meer omdat de minister van Landbouw in een opmerkelijk interview in *De Standaard / Het Nieuwsblad* van augustus vorig jaar het plan om paarden te chippen bijna van tafel veegde. Hij verwees in dit verband naar de ervaringen in de buurlanden die het chippen niet nodig achten. Ook de Europese richtlijn zegt niets over het chippen, wel staat er dat de paarden moeten worden geregistreerd en geïdentificeerd. Het heeft geen zin dat een klein land als België tot deze maatregel overgaat als dit in de buurlanden niet gebeurt.

Ook als middel om de paardendiefstallen, waarover in de grensstreek nogal wat te doen is, tegen te gaan is het chippen nogal overdreven. Het gaat immers om zeldzame gevallen. Daarenboven zorgt het voor overdreven kosten voor diegenen die zich professioneel of als hobby met het kweken van paarden bezighouden. Er zouden ongeveer 250.000 paarden in ons land zijn. Rekening houdend met een kost van 2.000 tot 2.500 frank per paard zou het totale bedrag voor het chippen op ongeveer 625 miljoen frank komen.

Dit heeft de minister op 21 augustus 2000 beweerd. Merkwaardig genoeg verandert hij het geweer op 14 december van dat jaar radicaal van schouder. Hij bereidt een koninklijk besluit voor dat bepaalt dat de chip wordt verplicht. De sector, die verenigd is in de Confederatie van het Paard, staat sindsdien in rep en roer, te meer omdat er geen enkel overleg werd gevoerd. Er werd alleen informatie uitgewisseld. Overleggen is nagaan hoe een probleem kan worden opgelost, informeren is een beslissing meedelen.

Nochtans is er geen enkel nieuwe element van Europese kant. Ook de buurlanden gaan niet tot dergelijke praktijken over. Er wordt medewerking op het terrein gezocht, vooral dan met betrekking tot de gerenommeerde Belgische warmbloedpaarden.

Door te centraliseren haalt men de stamboekwerking volkomen onderuit. Het veldwerk dat de registratie zo zorgvuldig heeft verzorgd en de stamboekwerking die een stevige reputatie heeft opgebouwd, in tegenstelling tot de ons omringende landen zonder enige tussenkomst van de overheid, krijgen als het ware een ezelsstamp, omdat het stamboek bij de betrokkenen wordt weggehaald en

répondra au nom de M. Jaak Gabriëls, ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes.

M. Theo Kelchtermans (CVP). – *Il s'agit d'un vaste problème pour ceux qui y sont confrontés, d'autant plus que la décision du ministre de l'Agriculture semble totalement illogique. Avant le 1er juillet 2002, tous les chevaux devront être marqués au moyen d'une puce électronique placée dans le cou. Le ministre souhaite mettre ce système immédiatement en place et il a décidé que devront être marqués d'une puce tous les poulains et les chevaux qui changent de propriétaire après le 1er janvier de cette année et, à partir du 1er juillet 2001, tous les chevaux destinés à l'abattage.*

Cette décision est curieuse car, en août 2000, le ministre était à deux doigts de rejeter le plan de marquage des chevaux par ce moyen. Il se référerait à l'expérience des pays voisins qui jugeaient ce marquage inutile. Quant à la directive européenne, elle précise que les chevaux doivent être enregistrés et identifiés mais ne parle pas du marquage électronique. Il n'y a donc pas de raison qu'un petit pays comme la Belgique applique cette mesure alors que ses voisins ne le font pas. En outre, ce marquage est un moyen excessif de lutte contre le vol des chevaux qui reste rare et il engendre des coûts excessifs pour les éleveurs. Sachant qu'il y aurait environ 250.000 chevaux dans notre pays et que le marquage coûte entre 2000 et 2500 francs par animal, la facture totale s'élèverait à 625 millions.

Curieusement, le 14 décembre dernier, le ministre a radicalement changé son fusil d'épaule. Il a préparé un arrêté royal qui rend obligatoire le marquage par puces. Le secteur est en émoi, d'autant plus qu'aucune concertation n'a eu lieu. Seules des informations ont été échangées. En outre, les autorités européennes n'ont apporté aucun élément nouveau et les pays voisins ne recourent toujours pas à de telles pratiques.

En centralisant, on balaye le système des pedigrees et le travail de terrain réalisé sans aucune intervention des pouvoirs publics contrairement à ce qui se fait chez nos voisins. Par ailleurs, le ministre qualifie cette mesure de significative du point de vue de la santé publique. Selon lui, il existe deux sortes de chevaux : ceux qui sont destinés à l'abattage et les autres. Si un cheval devient une bête d'abattage, la puce empêche d'effectuer immédiatement le changement de statut. Un cheval qui doit être abattu dans ces conditions doit attendre six mois. S'il est victime de coliques, il ne pourra être délivré de ses souffrances qu'après six mois. Le délai peut être plus court mais, dans ce cas, son propriétaire ne reçoit aucune compensation financière. De plus, cette mesure n'a aucun sens puisque 80% des chevaux qui sont abattus chez nous sont importés et n'ont donc pas de puce.

Où en est l'arrêté royal ? Une concertation a-t-elle déjà eu lieu avec l'Europe ? Le ministre a-t-il l'intention d'approfondir la question qui peut sembler banale mais qui peut aussi créer un précédent pour d'autres secteurs ?

ondergebracht bij een centrale registratie.

De minister noemt deze maatregel ook van betekenis vanuit het oogpunt van de volksgezondheid. Volgens hem zijn er twee soorten paarden: de slachtpaarden en de andere. Als een paard van statuut verandert en een slachtpaard wordt, maakt de chip het onmogelijk daaraan onmiddellijk uitvoering te geven. Bij een paard dat in die omstandigheden geslacht moet worden, moet zes maanden worden gewacht vooraleer euthanaserend kan worden gehandeld. Het paard van een kleine landelijke ruiter dat bijvoorbeeld koliek krijgt, kan pas na zes maanden uit zijn lijden worden bevrijd. Uiteraard kan dat vroeger, maar dan zonder enige financiële compensatie. Aan uw lichaamstaal merk ik dat u de omvang van dit probleem begrijpt, mijnheer de minister.

Deze maatregel heeft trouwens geen zin, vermits 80% van de paarden die hier geslacht worden, worden geïmporteerd en dus geen chip hebben.

Ik heb de minister mijn vragen schriftelijk bezorgd en veronderstel dat de minister van Landbouw u zijn antwoord heeft overgemaakt. U kennende, zult u zich evenwel de vrijheid veroorloven dat naar eigen inzicht aan te passen.

Wat is de stand van zaken met betrekking tot het koninklijk besluit? Werd met Europa al overleg gepleegd? Heeft de minister van Landbouw de intentie dit probleem, dat klein kan lijken maar een precedent kan vormen voor andere sectoren, want alles wat beweegt en moet worden gecontroleerd, wordt momenteel gechipt, verder te onderzoeken? Alleszins moeten de systemen op elkaar worden afgestemd.

Wat het oogpunt van de volksgezondheid betreft, kan niemand op het terrein zich inbeelden dat het systeem kan functioneren.

Ik hoop dat u er bij uw collega zult op aandringen deze sector als een volwaardige sector te beschouwen en dringend overleg op te starten.

De heer Luc Van den Bossche, minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen. – In het raam van de reconversie en de soepelheid eigen aan de nieuwe ambtenarij zal ik antwoorden namens de minister van Landbouw.

Senator Kelchtermans heeft talrijke vragen gesteld in verband met de op komst zijnde veralgemeende identificatieplicht van paardachtigen. Aan de hand van antwoorden op de relevante vragen zal ik proberen de juiste context te schetsen van deze boeiende problematiek.

Fundamenteel is de vraag naar het nut van de identificatie van paarden. Moeten ze worden geïdentificeerd om ze met hun juiste naam te begroeten of om andere redenen?

Eerst en vooral is de veralgemeende identificatie van paardachtigen een Europese verplichting. De Beschikking 93/623/EEG voor geregistreerde paardachtigen is in voege sedert 1 januari 1993 en werd aangevuld en gewijzigd door Beschikking 2000/68/EG voor de fok- en gebruikspaarden.

Daar was het beperkt tot fok- en gebruikspaarden. De richtlijn voorziet in een identificatiedocument, een paspoort, een getekend signalement, een uniek nummer, een statuut en een diergeneesmiddelenregistratie. Dat geheel is in voege sinds 1

M. Luc Van den Bossche, ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration. – Tout d'abord, l'identification des équidés est une obligation européenne. La décision 93/623/CEE relative aux équidés enregistrés est en vigueur depuis le 1er janvier 1993 et a été complétée et modifiée par la décision 2000/68/CE. Elle a été ainsi limitée aux chevaux d'élevage et aux chevaux utilitaires. La directive en vigueur depuis juillet 2000 prévoit un document d'identification, un passeport, un signalement signé, un numéro unique, un statut et un enregistrement des produits vétérinaires. Le règlement 2377/90 stipule pour sa part que seuls des produits vétérinaires enregistrés et pour lesquels une valeur résiduelle maximale a été fixée, peuvent être administrés aux animaux destinés à la chaîne alimentaire, parmi lesquels certains chevaux.

Les crises alimentaires successives ont suffisamment démontré que la traçabilité est essentielle et il faut donc un système d'identification pour l'assurer. Pour les chevaux sans pedigree ; et ils sont plusieurs dizaines de milliers dans notre pays, nous ne disposons pas encore de ce système. Il n'y a par contre aucun problème pour les chevaux à pedigree puisqu'ils disposent d'un passeport. Les arguments en faveur d'une identification généralisée sont donc d'ordres divers : la santé publique, avec une distinction entre les chevaux

juli 2000.

De verordening 2377/90 op haar beurt bepaalt dat bij voedselproducerende dieren, waaronder sommige paarden vallen, enkel geregistreerde diergeneesmiddelen mogen worden aangewend waarvoor een maximum residuwaarde is bepaald.

De opeenvolgende voedselcrisisen hebben voldoende bewezen dat traceerbaarheid essentieel is. Ik moet hier maar verwijzen naar de dioxineproblemen van een tweetal jaar geleden. Om te kunnen traceren moet er natuurlijk een identificatiesysteem zijn. Voor niet-stamboekpaarden, en dat zijn er tienduizenden in ons land, hebben we dat nog niet. Met de stamboekpaarden is er geen probleem. Ze kunnen fier paraderen met hun paspoort en zijn keurig geïdentificeerd zelfs tot in hun voorouders. De argumenten voor een veralgemeende identificatie zijn dus van velerlei aard: de volksgezondheid met het onderscheid tussen slachtpaard en niet-slachtpaard, de bestrijding van mogelijke zoonoses, de bestrijding van paardenziekten, het registreren van fokkerijgegevens, het bewaken van het dierenwelzijn en het proberen in te dijken van paardendiefstallen.

Werd de paardensector geconsulteerd? Dat is natuurlijk een moeilijke vraag die een genuanceerd antwoord krijgt. Het voorbereidend werk met rondetafels met de sector werd gedaan onder de voorganger van collega Gabriëls. Over het principe van een identificatie met chips was men het eens. De Raad van State heeft echter een negatief advies gegeven over de ontwerpen van koninklijk besluit en ministerieel besluit omdat een voldoende juridische basis ontbreekt om over te gaan tot een verplichte en veralgemeende identificatie. Collega Gabriëls heeft het koninklijk en ministerieel besluit laten herschrijven en aanpassen aan de opmerkingen van de Raad van State en aan de inmiddels uitgevaardigde beschikking 2000/68/EEG. Tevens werd de dierengezondheidswet van 1987 als basis genomen. De identificatie van paarden wordt zo een volgende wagon aan de SANITEL-trein: na runderen, varkens, kleine herkauwers en pluimvee zijn nu de paardachtigen aan de beurt.

Collega Gabriëls wilde en mocht de sector niet de valse hoop geven dat het project nog kon worden afgevoerd. Daarom werd er slechts beperkt overleg gepleegd, onder meer met de "Confederatie van het Paard", die haar principieel akkoord heeft herbevestigd. Er is dus inderdaad slechts op het einde een kort contact geweest, zoals de heer Kelchtermans aanhaalde, maar dat was vroom bedoeld, om de sector geen valse hoop te geven dat het project kon worden afgevoerd.

Waarom was het thans gangbare identificatiesysteem van de stamboeken niet voldoende? Dat is een essentiële vraag. De thans gangbare systemen van identificatie leveren aan de eigenaar van een stamboekpaard een paardenpaspoort af waarin de origine van het dier en het grafisch signalement worden vermeld. Deze verplichting geldt voor stamboekveulens geboren na 1 januari 1993. Sinds 1 januari 1998 leveren de stamboeken een volledig paspoort af, dit wil zeggen identificatiedocument en gezondheidsboekje. Sommige stamboeken planten ook reeds een chip in en andere stamboeken plaatsen een brandmerk. Het plaatsen van brandmerken zal op termijn waarschijnlijk verboden worden om redenen van dierenwelzijn. Het grafisch signalement wordt opgenomen door de zogenaamde veuleninspecteurs, die

destinés ou non à l'abattage, la lutte contre les éventuelles zoonoses et les maladies du cheval, l'enregistrement des données d'élevage, la surveillance du bien-être des animaux et les efforts d'endigement des vols de chevaux.

Le prédécesseur de M. Gabriëls a organisé des tables rondes avec le secteur. Toute le monde était d'accord sur le principe d'une identification par puces. Le Conseil d'État a cependant rendu un avis négatif sur les projets d'arrêté royal et d'arrêté ministériel à défaut de base juridique pour la mise en place d'une identification obligatoire et généralisée. M. Gabriëls a fait récrire les arrêtés et les a fait adapter aux remarques du Conseil d'État et à la décision 2000/68/CEE promulguée entre-temps. En outre, la loi vétérinaire de 1987 a été prise pour base. Après les bovins, les porcs, les petits ruminants et les volailles, le système SANITEL englobe désormais les chevaux.

Mon collègue ne voulait et ne pouvait donner au secteur le faux espoir que le projet pouvait encore être écarté. C'est pourquoi seule une concertation limitée a eu lieu, notamment avec la Confédération du Cheval qui a à nouveau donné son accord de principe.

Le système actuel d'identification des pedigrees n'est pas suffisant. Chaque propriétaire d'un cheval à pedigree reçoit un passeport mentionnant l'origine et le signalement graphique de l'animal. Cette obligation vaut pour les poulains avec pedigree nés après le 1er janvier 1993. Depuis le 1er janvier 1998, les chevaux avec pedigree possèdent un passeport complet, comprenant un document d'identification et un carnet de santé. On implante une puce à certains de ces animaux ; d'autres sont marqués au fer rouge. À terme, ce dernier marquage sera probablement interdit pour des raisons liées au bien-être des animaux. Le signalement graphique est établi par les « inspecteurs de poulains » qui en fait ne travaillent pas sous le contrôle direct des autorités. Le grand problème est qu'ils n'identifient que les poulains des chevaux enregistrés avec un pedigree et non tous les autres chevaux et poulains. C'est donc insuffisant. C'est pourquoi l'Europe a décidé que tous les chevaux, non seulement les chevaux enregistrés mais aussi les chevaux d'élevage et utilitaires, doivent disposer d'un passeport. En outre, depuis le 1er juillet 2000, tous les produits vétérinaires administrés à un cheval doivent être mentionnés dans son passeport. Tous les chevaux doivent également posséder un statut de cheval destiné à l'abattage ou de cheval de sport. Le système existant doit donc être adapté. Pour la première fois, les données sanitaires, vétérinaires et d'élevage seront intégrées dans le système SANITEL. Les chevaux enregistrés déjà dotés d'un passeport devront juste se faire implanter une puce. Le passeport peut être conservé à condition qu'une étiquette mentionnant un numéro de puce unique y soit collée.

La distinction entre chevaux d'abattage et chevaux de sport a été établie à la demande expresse de l'Europe. Selon la directive 2377/90/CE, des produits vétérinaires exceptionnels pour lesquels aucune valeur résiduelle maximale n'a été fixée peuvent être administrés à des chevaux enregistrés comme n'étant pas destinés à l'abattage. Cela signifie qu'on peut utiliser des produits vétérinaires qui ne sont pas enregistrés comme pouvant être utilisés pour des chevaux. Le revers de la médaille est que les chevaux de sport ne peuvent être abattus en vue d'une consommation par l'homme parce qu'ils

eigenlijk niet onder rechtstreekse controle van de overheid staan. Het grote probleem is dat deze mensen enkel de veulens van in een stamboek geregistreerde paarden identificeren en niet alle andere veulens en paarden. Vanuit het oogpunt van dierengezondheid en volksgezondheid is dit dus onvoldoende. Europa heeft daarom beslist dat niet alleen geregistreerde paarden over een paspoort moeten beschikken, maar ook alle andere fok- en gebruikspaarden. Bovendien moeten vanaf 1 juli 2000 ook alle diergeneesmiddelen die werden toegediend aan het paard in het paspoort worden vermeld. Vanaf die datum moet een paard ook een statuut hebben als slachtpaard of als sportpaard. Het bestaande systeem moest dus inderdaad worden aangevuld. In SANITEL-Paard zullen wel voor de eerste maal de diergeneeskundige sanitaire gegevens en de fokkerijgegevens worden geïntegreerd. Bij geregistreerde paarden die reeds over een officieel paspoort beschikken, zal enkel een chip moeten worden ingeplant. Het paspoort kan behouden blijven, mits een etiket met het uniek chipnummer erin wordt gekleefd.

De indeling tussen slacht- en sportpaarden is er gekomen op uitdrukkelijke vraag van Europa. Aan paarden die geregistreerd zijn als niet-slachtpaarden mogen volgens EU richtlijn 2377/90 uitzonderlijke diergeneesmiddelen worden toegediend waarvoor geen maximum residuwaarden zijn bepaald. Dit betekent dat diergeneesmiddelen kunnen worden gebruikt, die eigenlijk niet voor gebruik bij paarden zijn geregistreerd. Was deze mogelijkheid niet geschapen dan zou het diergeneesmiddelengebruik bij sport- en andere paarden zeer drastisch beperkt worden. Farmaceutische firma's zijn immers bang voor de hoge kosten die het registreren van diergeneesmiddelen voor paarden met zich brengt.

Keerzijde van de medaille is dat sportpaarden niet kunnen worden geslacht voor menselijke consumptie, precies omdat ze diergeneesmiddelen kunnen hebben gekregen waarvoor er geen maximum residuwaarden zijn vastgelegd. Wil men dergelijke paarden toch slachten, dan moet eerst het statuut slachtpaard aangevraagd worden en dan geldt een wachttermijn van zes maanden. Zes maanden is heel lang, maar dit is een Europees gegeven.

Als de eigenaar voor het statuut slachtpaard kiest, kunnen slechts een beperkt aantal voor gebruik bij paarden geregistreerde diergeneesmiddelen aan het paard worden toegediend. Dergelijke paarden kunnen dan wel te allen tijde worden geslacht. Als de eigenaar voor het statuut sportpaard kiest, mogen veel meer diergeneesmiddelen worden toegediend, maar kan het paard pas geslacht worden na een wachttermijn van zes maanden. De minister van Landbouw vindt die wachttermijn te lang en meent dat het voorzorgsprincipe weer eens wordt misbruikt. De Europese ministers van Landbouw kunnen terzake weinig doen omdat de ministers van Volksgezondheid hiervoor bevoegd zijn.

Een andere vraag was of er Europese harmonisatie is in deze materie? Volgens de Europese regelgeving moet vanaf 1 juli 2000 elk paard dat meer dan 90 dagen in de EU verblijft – het gaat dus niet om ingevoerde slachtpaarden – beschikken over een paspoort dat minstens zijn signalement bevat, plus een uniek nummer en een geneesmiddelenregistratie. Het klopt dus dat de Europese regelgeving het gebruik van een chip niet verplicht. Minister Gabriëls is echter van mening dat, als we

peuvent avoir absorbé des produits pour lesquels aucune valeur résiduelle maximale n'a été fixée. Si on veut quand même abattre un tel animal, on doit d'abord demander la modification de son statut, pour laquelle il y a un délai d'attente de six mois. C'est une obligation européenne.

Le ministre Gabriëls estime que ce délai est trop long et qu'on abuse une fois encore du principe de précaution. Les ministres européens de l'Agriculture ne peuvent pas faire grand-chose car la matière est de la compétence des ministres de la Santé publique.

Selon la réglementation européenne, depuis le 1er juillet 2000, chaque cheval se trouvant sur le territoire de l'Union depuis plus de 90 jours – il ne s'agit donc pas de chevaux importés destinés à l'abattage – doit disposer d'un passeport qui contient au moins son signalement, un numéro unique et une liste des produits vétérinaires. Il est donc exact que la réglementation européenne n'impose pas l'usage de la puce. Le ministre Gabriëls estime cependant que la combinaison signalement-puce-numéro de puce unique offre les plus grandes garanties pour une identification concluante. Les Pays-Bas ont opté pour l'implantation d'une puce aux chevaux de compétition, l'Allemagne non. On peut regretter que chaque État membre ait son propre système d'identification. La Belgique a toujours joui d'une bonne réputation dans le domaine de l'identification et de l'enregistrement et elle entend bien que cela continue. Elle ne sera certainement pas rappelée à l'ordre par l'Europe qui à terme, opine M. Gabriëls, suivra la Belgique et les Pays-Bas.

Le coût de l'identification est un point extrêmement sensible. Le projet d'arrêté royal relatif à l'identification des équidés stipule que le ministre de l'Agriculture détermine chaque année les coûts maximaux de l'identification. Selon la réglementation SANITEL, le secteur concerné paie l'intégralité de l'identification et de l'enregistrement. M. Gabriëls croit que le coût tourne autour de 2500 francs. Puisqu'il s'agit d'un prix maximal, la concurrence jouera entre les vétérinaires reconnus. Ce prix est unique. À chaque changement de propriétaire, des coûts de transaction doivent à nouveau être payés mais il ne s'agit que de quelques centaines de francs. Le grand avantage pour l'acheteur est que chaque cheval dispose d'une sorte de passeport qui fait aussi office de carnet de santé mentionnant les traitements dont a bénéficié l'animal dans le passé. Bien moins souvent qu'auparavant, l'acquéreur achètera un chat dans un sac.

Le prix de l'identification et de l'enregistrement du poulain ou du cheval s'élève à environ 2.500 francs. Il est à charge du propriétaire mais il ne doit être déboursé qu'une seule fois. En cas de revente, il ne faut payer qu'un montant minimum. Le ministre est persuadé que cette mesure va dans l'intérêt des personnes qui aiment les chevaux et achètent un poney ou un cheval pour eux-mêmes ou pour leurs enfants. Elles connaîtront ainsi les antécédents de l'animal.

Les pouvoirs publics sont disposés à préfinancer l'installation du système informatique central afin de ne pas en répercuter le coût sur l'utilisateur.

Pour plusieurs raisons, seul le vétérinaire peut planter une puce. Tout d'abord, le cheval est un animal producteur de viande et des directives européennes existent en la matière.

Ensuite, le ministre a pris comme base légale la loi de 1987

toch de inspanning van identificatie moeten leveren, de combinatie signalement-chip-uniek chipnummer de grootste waarborgen biedt voor een sluitende identificatie. Voor een aantal paardenrassen verschilt het grafisch signalement heel weinig. Zo is er weinig verschil tussen haflingers, fjorden, trekpaarden, friezen en dravers. Voor de paarden die aan wedstrijden deelnemen koos Nederland voor de chip, Duitsland daarentegen niet. Het is te betreuren dat niet elke Europese lidstaat op dezelfde manier identificeert. België heeft altijd al een heel goede reputatie gehad op het gebied van identificatie en registratie en wil dat zo houden.

België zal zeker niet teruggefloten worden door Europa. Volgens minister Gabriëls zal Europa op termijn België en Nederland volgen.

De kostprijs van de identificatie is een uitermate gevoelig punt. Het ontwerp-koninklijk besluit betreffende de identificatie van paardachtigen bepaalt dat de minister van Landbouw jaarlijks de maximumprijzen voor de identificatie vastlegt. Volgens de SANITEL-regeling betaalt de betrokken sector integraal de identificatie en de registratie. De kostprijs van de identificatie zal dus moeten omvatten: het honorarium van de identificeerder – de erkende dierenarts die met goed gevolg een opleiding heeft gevolgd voor het inplanten van de chip en de opname van het signalement –, de chip zelf, de registratie van de chip in de centrale databank, de registratie van het signalement van het paard en de toekenning van het paardenpaspoort door de Confederatie van het Paard.

Minister Gabriëls vermoedt dat de maximumprijs rond de 2.500 frank schommelt. Vermits het om een maximumprijs gaat, zal de concurrentie tussen de erkende dierenartsen spelen. Deze prijs is eenmalig. Bij elke wisseling van eigenaar van het paard moeten opnieuw transactiekosten betaald worden, maar deze bedragen slechts enkele honderden franken. Het grote voordeel voor de koper is dat elk paard over een soort paspoort beschikt, dat eveneens dienst doet als ziekenboekje, waarin de behandeling staat die het dier in het verleden heeft gekregen. De koper zal dus veel minder dan vroeger een “kat in een zak” kopen.

De kosten voor de identificatie van het veulen of het paard vallen ten laste van de eigenaar. Momenteel schat de minister de prijs van de identificatie en registratie op ongeveer 2500 frank. Het is wel duidelijk dat dit om een éénmalige kost in het leven van het dier gaat. Wordt het paard na de identificatie nog 10 keer verhandeld, dan zal er 10 keer voor een minimaal bedrag een heleboel informatie over het betrokken paard via het verplichte paardenpaspoort mee worden verkocht. De minister is ervan overtuigd dat dit in het belang is van de kleine paardenliefhebber die voor zijn kinderen of voor zichzelf een pony of paard wil kopen. Nu zal hij of zijn dierenarts ten minste weten wat de voorgeschiedenis van het paard in kwestie is. Op het ogenblik van de verkoop zijn het namelijk allemaal superpaarden, maar dat wil nogal eens tegenvallen eens het paard of de pony thuis op stal staat.

De overheid is wel bereid de opstartkosten van het centrale informaticasysteem te prefinancieren zodat deze niet moeten worden verhaald op de gebruiker.

Er zijn bijzondere redenen waarom enkel de dierenarts een chip mag inplanten. Paarden behoren tot de voedselproducerende dieren. De identificatie van paarden

sur la santé des animaux : les vétérinaires agréés sont considérés comme le prolongement des pouvoirs publics. Les vétérinaires agréés qui souhaitent implanter des puces devront suivre une formation complémentaire et pourront éventuellement faire l'objet de sanctions en cas de faute. En Belgique, la puce est considérée comme un médicament stérile et peut être implantée uniquement par un vétérinaire agréé.

Les experts estiment que le risque de déplacement d'une puce implantée correctement et au bon endroit, dans le cou ou dans la nuque, est minimal.

Selon le ministre, il n'existe pas d'études européennes à ce sujet.

Les puces implantées répondant aux normes du nouvel arrêté ministériel peuvent être lues par le nouveau système d'identification. Les problèmes éventuels seront examinés au sein d'un groupe de travail technique. Actuellement, trois stud-books imposent déjà l'implantation d'une puce.

Les marchands de chevaux et les exploitants de manèges seront enregistrés dans le système Sanitel et tous les animaux de l'entreprise devront être marqués.

Il sera bien entendu plus difficile de revendre en Belgique ou aux Pays-Bas des chevaux volés en Belgique ; les propriétaires pourront aisément être retrouvés grâce aux puces. Mais il sera momentanément toujours possible de faire abattre à l'étranger des animaux volés.

Certains craignent un abattage massif des chevaux belges à l'étranger pour contourner l'obligation d'identification. Je puis les rassurer. On peut s'attendre à ce qu'une réglementation soit mise au point dans toute l'Europe et à ce qu'un cheval qui ne peut être abattu en Belgique ne reçoive plus de certificat sanitaire permettant qu'il le soit à l'étranger.

En ce qui concerne l'importation de viande chevaline et de chevaux, le ministre de l'Agriculture fait savoir qu'il est seulement compétent pour les animaux vivants. Les bases légales de l'obligation d'identification sont les dispositions européennes et la loi sur la santé des animaux. Le ministre estime cependant que la viande chevaline importée de pays tiers devrait répondre aux mêmes conditions. Le consommateur doit décider lui-même si la traçabilité est importante ou non à ses yeux.

Avant leur publication et leur entrée en vigueur, les arrêtés royaux et ministériels qui régissent l'identification des équidés doivent être soumis à l'avis du Conseil d'État.

La gestion administrative de la banque de données centrale sera assurée par une ASBL composée de représentants de diverses associations professionnelles et de la Confédération du cheval. Elle devra être conforme au cahier des charges approuvé par le ministre.

La gestion technique sera aussi assurée par une ASBL dont fera partie l'association pour la santé des animaux, gestionnaire de Sanitel.

moest er komen krachtens Europese richtlijnen. We zijn trouwens reeds achterop met de toepassing ervan.

Als wettelijke basis dient bij ons de dierengezondheidswet van 1987. Op dit terrein zijn de erkende dierenartsen het verlengstuk van de overheid. Dierenartsen die in aanmerking willen komen om paarden te chippen zullen een extra opleiding moeten volgen. Indien zij fouten maken, kunnen ze ter verantwoording worden geroepen en eventueel worden gesanctioneerd. De chip wordt in België beschouwd als een steriel medicament en mag daarom enkel door een erkende dierenarts worden ingebracht.

Deskundigen zijn van mening dat het inplanten van een chip volstrekt onschadelijk en veilig is en dat de migratie van een correct en op de juiste locatie ingeplante chip minimaal is. De juiste locatie is links in de hals tussen het middelste en het onderste derde en 3 cm onder de inplanting van de manenkam, in of juist onder de nekband. Sommigen beweren dat een chip zich centimeters of zelfs tientallen centimeters zou verplaatsen. Dat is manifest onjuist.

De minister heeft geen concrete aanwijzingen, er zijn enkel geruchten, dat er dienaangaande Europese studies aan de gang zijn. Van problemen terzake heeft hij nog niets opgevangen.

Indien de reeds ingeplante chips voldoen aan de normen van het nieuwe MB, het is te zeggen ISO11784 en ISO11785 van het type FDXb en read only, kunnen zij dienen in het nieuwe identificatiesysteem. Op die manier kan de minister maximaal rekening houden met de inspanningen die in het verleden reeds zijn gebeurd. Als er problemen zijn zullen die in een technische werkgroep worden bekeken. Stamboeken die momenteel reeds het inplanten van een chip opleggen zijn het Haflingerstamboek, het Fjordenstamboek en de Belgische Dravers.

Paardenhandelaars en manège-uitbaters zullen in SANITEL-Paard worden geregistreerd. Zij zullen op hun bedrijf enkel geregistreerde paarden mogen hebben en moeten een register bijhouden van de paarden die daar onder hun toezicht staan.

Het probleem van de paardendiefstallen wordt hiermee jammer genoeg niet opgelost. Alleszins niet in eerste instantie. Wel is het duidelijk dat het moeilijker zal worden om in België gestolen en met een chip geïdentificeerde paarden opnieuw in België of in Nederland te verkopen. De in België gebruikte chips voldoen aan een internationale standaard en zijn dus ook in het buitenland af te lezen. Als iemand echter een paard steelt met de bedoeling het onmiddellijk in het buitenland te laten slachten, dan zal dit voorlopig nog mogelijk blijven. Indien echter bij een paardendief een groep gestolen paarden wordt aangetroffen, dan zal het een koud kunstje zijn om aan de hand van de chips die bij de paarden zijn ingeplant, de eigenaars terug te vinden. Momenteel is het zeer moeilijk de rechtmatige eigenaar van een gestolen paard op te sporen.

Wie vreest dat er, om de identificatieplicht te omzeilen, bijgevolg veel meer Belgische paarden in het buitenland zullen worden geslacht, kan ik geruststellen. Het statuut slachtpaard of sportpaard is een Europees gegeven. Men mag dan ook verwachten dat de regelgeving in heel Europa zal worden omgezet en dat een paard dat in België niet mag worden geslacht ook geen gezondheidscertificaat meer zal

krijgen om in het buitenland geslacht te worden.

Op de vraag hoe het zit met de invoer van paarden en paardenvlees uit derde landen laat de minister van Landbouw weten dat hij alleen voor levende dieren bevoegd is. De uitgangspunten van de verplichte identificatie zijn de Europese beschikkingen en de dierengezondheidswet. Hij zou het maar normaal vinden dat ook het paardenvlees ingevoerd uit derde landen aan dezelfde voorwaarden voldoet, maar hij kan dit niet afdwingen. Daar moet de consument ook weten wat hij wil: wil hij een traceerbare paardenbiefstuk van bij ons of interesseert hem dat niet.

De koninklijke en ministeriële besluiten die de identificatie van paardachtigen wettelijk regelen, moeten voor advies naar de Raad van State. Pas als het advies binnen is, na ongeveer een maand, kunnen de besluiten worden gepubliceerd. In afwachting van de publicatie en het in voege gaan, worden de huidige identificatieprocedures gevolgd.

Het administratief beheer van de centrale databank zal door een vereniging worden uitgevoerd. Deze VZW zal bestaan uit de Konfederatie van het Paard, uitgebreid met vertegenwoordigers van de beroepsverenigingen van de handel, de wedstrijdorganisatoren, de manegeuitbaters en eventuele beroepsverenigingen van andere betrokken partijen. Het beheer zal moeten geschieden conform een door de minister goedgekeurd lastenboek.

Het technisch beheer van de centrale databank zal eveneens gebeuren door een VZW waarvan minstens de Centrale Dierengezondheidsvereniging, beheerder van SANITEL, deel uitmaakt.

Tot zover mijn poging om u in een variante op de catechismus van Mechelen, namelijk de catechismus van Bree, te antwoorden op de vragen met betrekking tot de paardachtigen.

De heer Theo Kelchtermans (CVP). – Ik apprecieer het met de nodige humor gekruide antwoord van de minister van Binnenlandse Zaken. Het toont in ieder geval voldoende aan dat schijnbaar eenvoudige problemen vaak op een erg ingewikkelde wijze worden opgelost. De minister is lid van een regering die bij haar aantreden de slogan lanceerde *keep it simple*, maar uit het antwoord dat mij vandaag wordt gegeven, kan ik alleen maar concluderen dat de regering deze leuze geen eer aandoet. Eenvoud is nog wat anders!

– **Het incident is gesloten.**

De voorzitter. – We zetten onze werkzaamheden voort vanmiddag om 15 uur.

(De vergadering wordt gesloten om 12.15 uur.)

Berichten van verhindering

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw De Schamphelaere, de heren Devolder, Roelants du Vivier en Colla, in het buitenland, mevrouw Kestelijn-Sierens en de heer Maertens, met opdracht in het buitenland, de heer Ceder, om persoonlijke redenen, en de heer Daif, wegens andere plichten.

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

M. Theo Kelchtermans (CVP). – *La réponse du ministre démontre en tout cas que des problèmes apparemment simples sont souvent résolus de manière très complexe. Lors de son entrée en fonction, le gouvernement a lancé le slogan keep it simple mais, après la réponse qui m'a été donnée aujourd'hui, je puis seulement conclure qu'il ne fait pas honneur à cette consigne. On ne peut pas dire que c'est simple !*

– **L'incident est clos.**

M. le président. – Nous poursuivrons nos travaux cet après-midi à 15 h.

(La séance est levée à 12 h 15.)

Excusés

Mme De Schamphelaere, MM. Devolder, Roelants du Vivier et Colla, à l'étranger, Mme Kestelijn-Sierens et M. Maertens, en mission à l'étranger, M. Ceder, pour raisons personnelles, et M. Daif, pour d'autres devoirs, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

– **Pris pour information.**